

HANDBOEK

**IPM- KNAAGDIERBEHEERSING
(HIK)**

VERSIE 4.0
2025

Status van het HIK en het CIK en de onderlinge verhouding verhouding tot het CIK

Het Handboek (HIK) en Certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing (CIK) zijn twee aparte documenten met elk een eigen status, die hieronder worden toegelicht:

Het geldende HIK bevat de actuele beschrijving van het IPM systeem voor knaagdierbeheersing in overeenstemming met de voorschriften van het Ctgb (zie ook bijlage VIII) en omvat zodoende adequate maatregelen voor de bestrijding van muizen- en/of rattenpopulaties. Deze maatregelen zijn afgestemd met de stakeholders. Het HIK bevat dan ook de voorschriften voor de vereiste scholing, het examen en het certificatieschema. Het is daarmee het brondocument en is het vervolgens aan respectievelijk de opleiders, het exameninstituut en de schemabeheerder om deze voorschriften te verwerken in een werkwijze die toepasbaar is voor de praktijk. Voor bedrijven die rodenticiden willen inzetten die door het Ctgb zijn aangewezen, geldt dat ze aantoonbaar moeten voldoen aan het CIK en dat betekent dat ze moeten beschikken over een geldig bedrijfscertificaat IPM-Knaagdierbeheersing en opgenomen staan in het Register van KPMB.

Er bestaat dus een sterke onderlinge verhouding tussen de beide documenten, zijnde: In het toelatingsbesluit van het Ctgb wordt verwezen naar het HIK, die hiervoor de wettelijk verplichte stappen voor het werken met deze door het Ctgb aangewezen rodenticiden bevat. Om te komen tot een wettelijk voorgeschreven vorm van certificering op bedrijfsniveau, is het CIK opgesteld.

Voorgaande houdt in dat het HIK het primaire domein voor de inspecteurs van de NVWA en ILT is en het CIK het primaire domein voor de auditoren van de certificerende instanties.

Het HIK is opgesteld door de stichting Keurmerk Plaagdiermanagement Bedrijven (KPMB). De laatste vastgestelde versie is de geldende versie. KPMB zal, als uitgever van het HIK, ervoor zorgdragen dat het HIK openbaar en gemakkelijk toegankelijk is middels een website, zodat eenieder het HIK kan raadplegen. Behoudens de in of krachtens de Auteurswet gestelde uitzonderingen mag niets uit deze uitgave worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgever van het HIK.

Inhoudsopgave

Hoofdstuk 1 – Bedrijfsverklaring en documentenbeheer	3
Bedrijfsverklaring	3
Documentenbeheer	3
Aanwijzing verantwoordelijke	4
Inzichtelijk voor auditors en toezichthouders	4
Hoofdstuk 2 – Handboek IPM-Knaagdierbeheersing (HIK)	5
Begripsbepalingen	5
Reikwijdte	6
Algemeen	7
Dossier	9
Hoofdstuk 3 – Opleiding en examinering	27
Opleiding	27
Vakbekwaamheidsbewijs	27
Examen voor beheersing van ratten- en/of muizenpopulaties.	27
Eisen aan opleidingen	28
Eisen aan opleiders	30
Hoofdstuk 4 – Bedrijfscertificering en audits	31
Algemeen	31
Criteria Certificerende Instelling (CI)	31
Criteria auditor	Fout! Bladwijzer niet gedefinieerd.
Administratieve controles	31
Periodieke controles	31
Auditrapportage	31
Tekortkomingen en sanctiebeleid	32
Wijzigingen	32
Publicatie	32
Bijlage I – Beschrijving IPM beginselen	33
Bijlage II – Procesboom professioneel plaagdiermanagementbedrijf	34
Bijlage III – Procesboom agrarisch bedrijf	35
Bijlage IV – Voorbeeld werkinstructie professioneel plaagdierbedrijf	36
Bijlage V – Voorbeeld risico-inventarisatie	40
Bijlage VI – Voorbeeld plan van aanpak	42
Bijlage VII – Nadere invulling van ‘om gebouwen en voedselopslagplaatsen’	43
Bijlage VIII – Ctgb voorwaarden integraal IPM systeem voor knaagdierbeheersing	45

Hoofdstuk 1 – Bedrijfsverklaring en documentenbeheer

Bedrijfsverklaring

Professionele gebruikers – zoals plaagdierbedrijven en agrarische ondernemingen – die gecertificeerd zijn voor het meest recente en geldende certificatieschema IPM Knaagdierbeheersing dienen te beschikken over een bedrijfsverklaring waarin is opgenomen dat het meest recente en geldende certificatieschema IPM Knaagdierbeheersing wordt nageleefd. Deze verklaring dient actief aan alle medewerkers te worden gecommuniceerd. In de bedrijfsverklaring wordt tenminste opgenomen dat het bedrijf zich conformeert aan het toepassen van de beginselen van Integrated Pest Management (IPM), in het bijzonder ten aanzien van de beheersing van ratten- en muizenpopulaties en dat de onder haar verantwoordelijkheid vallende uitvoering van plaagdierbeheersing wordt uitgevoerd conform de principes en werkwijzen van het meest recente en geldende certificatieschema IPM Knaagdierbeheersing. In de verklaring wordt opgenomen dat de personen die in opdracht van het bedrijf uitvoerende werkzaamheden verrichten op het gebied van beheersing van ratten- en muizenpopulaties met goed gevolg een examen hebben afgelegd waarin de kennis over de beheersing van ratten- en muizenpopulaties is getoetst in overeenstemming met hoofdstuk 3 van het Handboek IPM-Knaagdierbeheersing (HIK).

Documentenbeheer

Het bedrijf moet de werkwijze ten aanzien van het beheersen van ratten- en muizenpopulaties centraal en schriftelijk (waaronder mede wordt verstaan digitaal) vastleggen. Hierin dient tenminste een actuele versie van de volgende documenten te worden opgenomen:

- a) Certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing en Handboek IPM-Knaagdierbeheersing (HIK);
- b) De bovenvermelde bedrijfsverklaring;
- c) De productveiligheidsbladen van de rodenticiden die door het bedrijf worden ingezet ter beheersing van ratten- en muizenpopulaties;
- d) Een opleidingsplan met daarin de competenties waaraan personen moeten voldoen die werkzaamheden verrichten op het gebied van beheersing van ratten- en muizenpopulaties;
- e) Een afschrift van de (geldige) vakbekwaamheidsbewijzen van de medewerkers van het professionele plaagdierbedrijf of van de agrariër die de werkzaamheden verrichten op het gebied van beheersing van ratten- en muizenpopulaties;
- f) Een formele bevestiging fysiek (bv. d.m.v. een certificaat/ bewijs van vakbekwaamheid/pasje) of digitaal (bv. d.m.v. een puntenoverzicht) van de medewerkers van het bedrijf, waaronder mede wordt verstaan de agrarisch onderneming, die aantoonbaar beschikken over de kennis over de beheersing van ratten- en muizenpopulaties die is getoetst in overeenstemming met hoofdstuk 3 van dit Handboek IPM-Knaagdierbeheersing (HIK);
- g) Een afschrift van het certificaat waaruit volgt dat het bedrijf is gecertificeerd voor het certificatieschema IPM Knaagdierbeheersing.

Aanwijzing verantwoordelijke

Er wordt binnen het bedrijf een verantwoordelijke aangewezen voor de uitvoering en archivering van deze werkwijze. Deze verantwoordelijkheid ziet op het actualiseren en communiceren van bovenvermelde bedrijfsverklaring en tevens op het actualiseren van de hierboven vermelde documenten op een duurzame bewaarplaats.

Inzichtelijk voor auditors en toezichthouders

De werkwijze van het bedrijf ten aanzien van de beheersing van ratten- en muizenpopulaties moet door het bedrijf dusdanig worden vastgelegd dat het te allen tijde beschikbaar is voor auditors van de certificerende instanties en de toezichthouders van ILT en de NVWA die bevoegd zijn de controles op de naleving van het certificatieschema IPM Knaagdierbeheersing en de Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden uit te voeren. Het professionele bedrijf maakt aan de auditor van de certificerende instantie kenbaar als hij het afgelopen kalenderjaar een sanctie (bv. waarschuwing, bestuurlijke boete, last onder dwangsom of proces-verbaal) van de ILT of NVWA opgelegd gekregen heeft.

Hoofdstuk 2 – Handboek IPM-Knaagdierbeheersing (HIK)

	1.	Begripsbepalingen
<i>aangewezen stoffen</i>	a.	Stoffen die door het College toelating gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) zijn aangewezen. Op 1 april 2021 zijn de aangewezen stoffen: brodifacoum, bromadiolon, chloorfacinon, coumatetralyl, difenacum, difethialon, flocoumafen en cholecalciferol.
<i>agrariër</i>	b.	De persoon die ingevolge art. 6.6, sub d, Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden houder is van een geldige bewijs van vakbekwaamheid voor het “beheersen van knaagdieren door een agrarische ondernemer of een werknemer op het eigen bedrijf” en op het eigen agrarisch bedrijf werkzaamheden op het gebied van knaagdierbeheersing verricht.
<i>agrarisch bedrijf</i>	c.	Een agrarische onderneming die beroepsmatig op het eigen bedrijf als ondernemer of een werknemer werkzaamheden verricht op het gebied van knaagdierbeheersing en gecertificeerd is conform het op te stellen certificatieschema IPM Knaagdierbeheersing.
<i>biociden</i>	d.	Biociden als bedoeld in artikel 3, eerste lid onder a, van verordening (EU) Nr. 528/2012.
Bewijs van Vakbekwaamheid	e.	Conform de Wet (thans artikel 71), Besluit (thans artikel 17a) en Regeling (thans artikel 6.4 lid 6 en artikel 6.6, lid D) gewasbeschermingsmiddelen en biociden. Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Rgb) artikel 6.4 lid 6 + bijlage VI, onderdeel A (Eindtermen voor het onderwijs inzake het bewijs van vakbekwaamheid voor het beheersen van plaagdieren en houtaantastende organismen en artikel 6.6 lid D + bijlage VI, onderdeel E (Eindtermen voor het onderwijs inzake een licentie voor het beheersen van knaagdieren op een agrarisch bedrijf) voor een natuurlijk persoon die werkzaam is op een agrarisch bedrijf als ondernemer of een werknemer.
<i>gebouw</i>	f.	Gebouw als bedoeld in art. 1, lid 1, sub c, Woningwet. “Bouwwerk dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt”.
<i>HIK</i>	g.	Handboek IPM-Knaagdierbeheersing.
<i>IPM</i>	h.	Integrated Pest Management; de grondbeginselen van geïntegreerde plaagdierbeheersing, zoals nader toegelicht in bijlage I.
<i>Knaagdieren</i>	i.	Alle ratten- en muizensoorten waartegen rodenticiden op basis van aangewezen stoffen door het Ctgb zijn toegelaten.
<i>opdrachtgever</i>	k.	De rechtspersoon, of natuurlijk persoon die een professioneel bedrijf opdracht heeft gegeven tot het verrichten van werkzaamheden op het gebied van knaagdierbeheersing.

<i>professional</i>	l.	Een natuurlijk persoon die beschikt over een geldig bewijs van vakbekwaamheid.
<i>professioneel bedrijf</i>	m.	Bedrijven/instanties die beroepsmatig werkzaamheden verrichten op het gebied van knaagdierbeheersing en gecertificeerd zijn conform het op te stellen certificatieschema IPM Knaagdierbeheersing.
<i>plaaagdierbeheersing</i>	n.	Alle werkzaamheden die verband houden met de voorkoming, wering en bestrijding van plaagdieren.
<i>Schemabeheerder</i>	o.	De Stichting KPMB. KPMB is schemabeheerder van onder meer het handboek (HIK) en het certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing (CIK).
<i>Voedselopslagplaatsen</i>	p.	Plaatsen die zich niet in en om een gebouw bevinden en waar voor ratten aantrekkelijke voedselbronnen langdurig worden opgeslagen, zoals opslagplaatsen voor veevoer in afgedekte voerkuilen. Een nadere invulling van hetgeen moet worden verstaan onder 'om gebouwen en voedselopslagplaatsen' is terug te vinden in bijlage VII.

2. Reikwijdte		
<i>Knaagdierbeheersing</i>	2.1	Dit handboek is van toepassing op maatregelen gericht op de beheersing van knaagdieren
<i>Professionele bedrijven</i>	2.2	Dit handboek is van toepassing op een professioneel bedrijf, als gedefinieerd in art. 1, sub m
<i>Relatie opdrachtgever</i>	2.3	Voor een effectieve beheersing van ratten- en muizenpopulaties is het essentieel dat het professionele bedrijf intensief samenwerkt met de opdrachtgever, omdat ten aanzien van de maatregelen ter wering en preventie en een niet-chemische bestrijding ook een verantwoordelijkheid bestaat aan de kant van de opdrachtgever. Het professionele bedrijf zal heldere afspraken moeten aangaan met de opdrachtgever. De voorschriften die in dit handboek zijn opgenomen ten aanzien van de relatie tussen het professioneel bedrijf en zijn opdrachtgever, zijn niet van toepassing indien de werkzaamheden op het gebied van knaagdierbeheersing worden verricht op een agrarisch bedrijf door de ondernemer of een werknemer.
<i>Niet van toepassing op</i>	2.4	Dit handboek is expliciet niet van toepassing op: a) het treffen van maatregelen ter beheersing van andere plaagdieren dan ratten en muizen; b) werkzaamheden op het gebied van gewasbescherming; c) reguliere schoonmaakwerkzaamheden die niet zijn gericht op het voorkomen van plaagdieroverlast.

Toelichting

Onder art. 2.3, sub b, is opgenomen dat werkzaamheden op het gebied van gewasbescherming zijn uitgezonderd van de werking van dit handboek. Dit is met name relevant in relatie tot de inzet van rodenticiden in en rond de teelt van gewassen. Voor een dergelijke toepassing zijn momenteel geen rodenticiden toegelaten.

	3.	Algemeen
<i>IPM toepassen</i>	3.1	Bij de werkzaamheden gericht op de beheersing van knaagdieren worden de beginselen van IPM, zoals uitgewerkt in dit handboek, toegepast.
<i>Opleidingsplan</i>	3.2	Het professionele bedrijf is ervoor verantwoordelijk dat de werkwijze als beschreven in dit handboek wordt uitgevoerd door personen die beschikken over de juiste competenties. In dit kader wordt een opleidingsplan door het bedrijf vastgesteld, daarin wordt ten minste vastgelegd welke competenties en bekwaamheden de personen nodig hebben en welke opleidingen zijn gevolgd. Per IPM-stap kan dit verschillen. Waar het werkzaamheden betreft die uitgevoerd dienen te worden door een professional dan dient deze persoon aantoonbaar te beschikken over de kennis over de beheersing van ratten- en muizenpopulaties die is getoetst in overeenstemming met hoofdstuk 3 van dit HIK. <i>Toelichting</i> Nadere eisen voor examens, opleidingen en opleiders zijn uitgewerkt in hoofdstuk 3 van dit HIK. Diverse opleiders bieden hiervoor opleidingen aan. Het examen dient met goed gevolg te zijn afgelegd bij het wettelijk erkende exameninstituut. <i>De professional kan dit aantoonbaar maken door:</i> 1. <i>Te beschikken over een geldig Bewijs van Vakbekwaamheid Bestrijdingstechnicus (BT) met de module IPM-Knaagdierbeheersing.</i> 2. <i>Te beschikken over een geldig Bewijs van Vakbekwaamheid Leerling Bestrijdingstechnicus (LBT) met de module IPM-Knaagdierbeheersing.</i> 3. <i>Te beschikken over een geldig Bewijs van Vakbekwaamheid voor het beheersen van knaagdieren op een agrarisch bedrijf (IPM-KBA) voor een persoon die werkzaam is op een agrarisch bedrijf als ondernemer of een werknemer.</i>
<i>Werkwijze</i>	3.3	Het professionele bedrijf neemt bij de beheersing van knaagdieren de volgende algemene werkwijze in acht: a) Introductiegesprek met opdrachtgever; b) Aanleggen van een dossier; c) Uitvoering risico-inventarisatie; d) Opstellen van een plan van aanpak, met daarin tenminste de bepaling van strategie, keuze om wel

of niet te monitoren en preventie;

- e) **Bespreken plan van aanpak met opdrachtgever;**
- f) **Uitvoeren van het plan van aanpak;**
- g) **Registreer en evalueer de verrichte werkzaamheden en uitkomsten;**
- h) **Besprek bevindingen met opdrachtgever;**
- i) **Pas plan van aanpak (PvA) aan, als de risico-inventarisatie hiervoor aanleiding geeft.**

Toelichting

Deze werkwijze is altijd leidend bij de uitvoering van de werkzaamheden. De werkwijze is schematisch weergegeven in bijlage II voor professionele plaagdierbeheersers en in bijlage III voor agrarische bedrijven.

Wat betreft de invulling van de verschillende IPM stappen worden deze altijd gevolgd en schriftelijk vastgelegd. Van de exacte volgorde van de IPM stappen kan worden afgeweken. Zo kan er eerst een prijs ter indicatie worden voorgelegd en vervolgens de uitwerking met eventueel een bijstelling.

<i>Wet- en regelgeving</i>	3.4	Bij de uitvoering van de werkwijze als beschreven in dit handboek neemt het professionele bedrijf de geldende wet- en regelgeving in acht.
<i>Resistentiemanagement</i>	3.5	Het professionele bedrijf voert resistentiemanagement. Als onderdeel hiervan verzamelt het bedrijf informatie over een verminderde werking en mogelijke resistentie in ratten en/of muizen tegen de middelen op basis van de door het Ctgb aangewezen stoffen die het bedrijf op locatie heeft ingezet. Gebruik met het oog op resistentiemanagement geen verschillende bloedverdunnende middelen tegelijk op een locatie. Informatie over geconstateerde verminderde werking geeft het professionele bedrijf door aan de toelatingshouder van deze middelen in de vorm van een melding en legt deze melding vast in het dossier.
<i>Inzet chemische middelen</i>	3.6	De inzet van chemische middelen mag nooit preventief of continu zijn. Ze mag uitsluitend plaatsvinden tijdens bestrijdingsacties bij verhoogde plaagdruk (curatieve inzet). Met verhoogde plaagdruk wordt bedoeld dat de drempelwaarde wordt overschreden. De drempelwaarde wordt door het professionele bedrijf samen met de opdrachtgever bepaald en uitgedrukt in een getal of een bepaalde mate. Bij overschrijding van deze waarde ontstaat een 'verhoogde plaagdruk'. In het plan van aanpak voor beheersing staat per locatie wat wordt verstaan onder 'verhoogde plaagdruk', bijvoorbeeld door het bepalen van

een drempelwaarde.

Inzet chemische middelen op een agrarisch bedrijf

- 3.7** Indien een persoon – zijnde agrarische ondernemer of een werknemer – op het eigen agrarische bedrijf werkzaamheden verricht op het gebied van knaagdierbeheersing met chemische middelen, en deze persoon beschikt over een geldig Bewijs van Vakbekwaamheid conform artikel 6.6, sub d, van de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden voor het “beheersen van knaagdieren door een agrarische ondernemer of een werknemer op het eigen bedrijf”, dan geldt ook de eis dat het betreffende agrarisch bedrijf zelf beschikt over het bedrijfscertificaat IPM-Knaagdierbeheersing, conform dit Handboek.

4. Introductiegesprek

Redenen voor inschakeling

- 4.1** Het professionele bedrijf zal in een persoonlijk gesprek de opdrachtgever bevragen naar de redenen voor de inschakeling van een professioneel bedrijf.

Samenwerking en verantwoordelijkheden

- 4.2** In het gesprek geeft het professionele bedrijf aan dat knaagdierbeheersing vergt dat wordt samengewerkt tussen het professionele bedrijf en de opdrachtgever en dat partijen hiertoe gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen.

Toelichting knaagdierbeheersing

- 4.3** In het gesprek geeft het professionele bedrijf een toelichting op de reguliere werkzaamheden op het gebied van knaagdierbeheersing, de implicaties hiervan voor de opdrachtgever en de kosten die hiermee gepaard gaan.

Toelichting

Het professionele bedrijf zal dan tenminste aandacht moeten besteden aan de inhoud van IPM en de algemene werkwijze daarbij in acht nemen zoals beschreven in dit handboek. Veelal zal aan deze bepaling uitvoering worden gegeven op grond van een opdrachtbevestiging uitgebracht door het professionele bedrijf.

Opdrachtbevestiging

- 4.4** Uit deze opdrachtbevestiging moet blijken dat de opdrachtgever kennis heeft genomen van de toelichting op de inhoud van IPM en de algemene werkwijze zoals beschreven in dit handboek.

5. Dossier

Aanleggen van dossier

- 5.1** Met betrekking tot de werkzaamheden op het gebied van knaagdierbeheersing wordt door het professionele bedrijf een schriftelijk dossier aangelegd. Het professionele bedrijf is ervoor verantwoordelijk dat het dossier actueel en compleet is.

Toelichting

In het dossier zullen alle toekomstige registraties, afspraken en het inspectierapport worden vastgelegd. Onder schriftelijk wordt hier ook verstaan het digitaal vastleggen van het dossier.

Dit houdt onder meer in dat het professionele bedrijf steeds alle registraties aan het dossier toevoegt. Ook zal regelmatig moeten worden gecontroleerd of alle (bedrijfs)gegevens van het professionele bedrijf en opdrachtgever juist zijn.

*Vereiste gegevens
professioneel bedrijf in
dossier*

5.2

In het dossier worden tenminste de volgende bedrijfsgegevens van het professionele bedrijf vermeld:

- a) **Bedrijfsnaam**
- b) **Naam contactpersoon**
- c) **Namen betrokken medewerkers**
- d) **Postadres**
- e) **Telefoon**
- f) **E-mailadres**
- g) **KVK-nummer**

*Vereiste gegevens
opdrachtgever in dossier*

5.3

In het dossier worden tenminste de volgende (bedrijfs)gegevens van de opdrachtgever vermeld:

- a) **(Bedrijfs)naam**
- b) **Naam contactpersoon**
- c) **Postadres**
- d) **Telefoon**
- e) **E-mailadres**
- f) **KVK-nummer, indien bedrijf**
- g) **Bedrijfslocaties, indien de werkzaamheden op het gebied van knaagdierbeheersing zullen worden verricht op meerdere bedrijfslocaties van de opdrachtgever**

Inzagerecht

5.4

Het professionele bedrijf draagt er zorg voor dat de opdrachtgever toegang heeft tot een actuele versie van het dossier.

Toelichting

Het professionele bedrijf kan hieraan gevolg geven door het dossier digitaal ter beschikking te stellen van de opdrachtgever.

6. Risico – inventarisatie		
<i>Uitvoeren risico-inventarisatie</i>	6.1	Alvorens maatregelen op het gebied van knaagdierbeheersing worden getroffen op de locatie, dient het professionele bedrijf een risico-inventarisatie uit te voeren. <i>Toelichting</i> <i>De risico-inventarisatie is een fysieke inspectie die door het professionele bedrijf wordt uitgevoerd en waarbij aandacht uitgaat naar de (eventueel) aanwezige knaagdieren en de risico's hiervan. Daarnaast wordt in kaart gebracht welke omstandigheden de aanwezigheid van de knaagdieren bevorderen en wat de mogelijke risico's zijn van het treffen van maatregelen om de knaagdieren te beheersen.</i>
<i>Aandachtspunten risico-inventarisatie</i>	6.2	In de risico-inventarisatie dient tenminste aandacht uit te gaan naar de volgende punten: a) Aard, omvang en bron van de knaagdierenpopulatie (indien aanwezig); b) Locatiespecifieke risico's voor mens, dier en milieu als gevolg van de aanwezigheid van een knaagdierenpopulatie; c) Locatiespecifieke economische risico's als gevolg van de aanwezigheid van een knaagdierenpopulatie; d) De verplichtingen op het gebied van knaagdierbeheersing waar aan moet worden voldaan, zoals wet- en regelgeving, hygiënecodes of andere afspraken met derden waar een opdrachtgever aan moet voldoen; e) Locatiespecifieke risico's op verdere uitbreiding en verplaatsing van de knaagdierenpopulatie en de vermoedelijke implicaties hiervan, waarbij aandacht uitgaat naar de risico's van de aanwezige gebouwen, de omgeving, de staat van hygiëne, schuil- en nestelgelegenheden en de toegang van knaagdieren tot voedselbronnen; f) Identificatie van mogelijke (preventieve) maatregelen ter voorkoming van verdere toename of verspreiding van de knaagdierenpopulatie; g) Locatiespecifieke risico's van het treffen van de mogelijke maatregelen, waarbij onderscheid wordt gemaakt tussen preventieve maatregelen,

niet-chemische bestrijdingsmaatregelen en chemische bestrijdingsmaatregelen;

- h) Bevindingen op grond van eerdere controles en ervaringen.**

Toelichting

De onderwerpen die in deze paragraaf zijn genoemd zijn de onderwerpen waar tenminste aandacht naar moet uitgaan.

Ten aanzien van de risico's voor dieren moet aandacht uitgaan naar huisdieren, vee en wilde dieren. In dat verband moet bijzondere aandacht uitgaan naar het risico op primaire en secundaire vergiftiging van niet-doelwit soorten. Hierbij kan gedacht worden aan inventarisatie van de niet-doelwit soorten in de directe omgeving en het risico op (door)vergiftiging bij deze soorten.

Ook het voorkomen van verspilling naar milieu en het verzamelen van resten van producten (bv. in vaste vorm) en achtergebleven product (bv. vloeistoffen, gel en schuim) verdient extra aandacht.

Een format voor de risico-inventarisatie voor professionele bedrijven is opgenomen in bijlage V.

<i>Registratie bevindingen</i>	6.3	Het professionele bedrijf dient zijn bevindingen op grond van de risico-inventarisatie schriftelijk vast te leggen in het dossier en verstrekt hiervan een afschrift aan de opdrachtgever.
--------------------------------	------------	---

7. Strategie

<i>Bepalen strategie</i>	7.1	Het professionele bedrijf bepaalt op basis van de risico-inventarisatie de strategie voor de knaagdierbeheersing, dat tenminste bestaat uit: Monitoring Habitat management Niet-chemische bestrijding Chemische bestrijding Werkwijze bij noodsituatie.
--------------------------	------------	---

<i>Optimaal resultaat en minimale risico's</i>	7.2	Bij de keuze voor een strategie richt het professionele bedrijf zich op het bereiken van een optimaal resultaat, waarbij de risico's voor mens, dier en milieu tot een minimum worden beperkt.
--	------------	---

Toelichting

Omdat het op voorhand niet duidelijk is welke maatregelen tot het maximaal haalbare resultaat zullen leiden, is het wenselijk om een zekere cascadering toe te passen waarbij eerst wordt ingezet op maatregelen met geen of relatief weinig risico's. Indien deze aantoonbaar niet effectief blijken, dan kan worden opgeschaald naar maatregelen die naar verwachting meer effect sorteren, maar waaraan (grotere) risico's zijn verbonden. Los hiervan moet ook rekening worden gehouden met situaties waarin de knaagdierenpopulatie zich

snel ontwikkelt of bijvoorbeeld sprake is van een volks- of diergezondheidsrisico. In dat geval kan het aangewezen zijn om eerder maatregelen te treffen waaraan relatief meer risico's zijn verbonden, maar naar verwachting sneller tot een optimaal resultaat leiden.

De cascadering van maatregelen is schematisch weergegeven in de volgende piramide:

Monitoring	7.4	Indien het professionele bedrijf op grond van de risico-inventarisatie constateert dat er geen knaagdierenpopulatie aanwezig is en hiertoe tevens geen dreiging bestaat, dan bestaat de strategie uit het uitvoeren van monitoring. <i>Toelichting</i> De uitvoering van de monitoring wordt nader beschreven in paragraaf 9.2.
Habitat management	7.5	Indien het professionele bedrijf op grond van de risico-inventarisatie constateert dat er geen knaagdierenpopulatie aanwezig is maar hiertoe wel een concrete dreiging bestaat, dan bestaat de strategie uit het uitvoeren van habitat management in combinatie met de uitvoering van monitoring. <i>Toelichting</i> De uitvoering van habitat management wordt nader beschreven in paragraaf 9.3.
Niet-chemische bestrijding	7.6	Indien sprake is van een knaagdierenpopulatie in een mate waarbij sprake is van verhoogde plaagdruk en deze kan niet in voldoende mate effectief worden geweerd door middel van uitvoering van habitat management, dan bestaat de strategie uit het treffen van niet-chemische bestrijdingsmaatregelen in combinatie met de uitvoering van habitat management. <i>Toelichting</i> De uitvoering van de niet-chemische maatregelen wordt nader beschreven in paragraaf 9.4.
Chemische bestrijding	7.7	Indien sprake is van een knaagdierenpopulatie in een mate waarbij sprake is van verhoogde plaagdruk en deze kan niet in voldoende mate effectief worden bestreden met niet-

chemische bestrijdingsmaatregelen, dan bestaat de strategie uit het treffen van chemische bestrijdingsmaatregelen in combinatie met de uitvoering van habitat management en naar het oordeel van de professional in combinatie met de niet-chemische bestrijding.

Toelichting

De uitvoering van de chemische maatregelen wordt nader beschreven in paragraaf 9.5.

Werkwijze bij noodsituatie 7.8

Indien sprake is van een knaagdierenpopulatie in een mate waarbij sprake is van verhoogde plaagdruk en de situatie vraagt om het direct treffen van chemische bestrijdingsmaatregelen, dan bestaat de strategie uit het treffen van chemische bestrijdingsmaatregelen in combinatie met de uitvoering van habitat management en naar het oordeel van het professionele bedrijf in combinatie met niet-chemische bestrijding.

Toelichting

In dit geval is sprake van een uitzonderingssituatie die met strenge voorwaarden nader is omkleed. De uitvoering van de chemische maatregelen wordt naar beschreven in paragraaf 9.5 en specifiek voor de werkwijze bij noodsituatie in paragraaf 9.5.4.

8. Plan van aanpak	
<i>Opstellen plan van aanpak</i>	8.1 Het professionele bedrijf stelt een plan van aanpak op waarin de strategie in heldere en begrijpelijke taal schriftelijk wordt vastgelegd. <i>Toelichting</i> <i>In het plan van aanpak wordt gemotiveerd hoe de geconstateerde risico's (op basis van de risico-inventarisatie) zich vertalen naar een bepaalde strategie. Zowel voor intern- als extern gebruik is het van belang dat het plan van aanpak in heldere en begrijpelijke taal schriftelijk wordt vastgelegd. Zodat het wordt begrepen door de opdrachtgever en dat de motivatie voor de gekozen strategie schriftelijk en controleerbaar wordt vastgelegd.</i>
<i>Elementen plan van aanpak</i>	8.2 In het plan van aanpak wordt ten minste aandacht besteed aan de volgende zaken: a) Beschrijving van de geconstateerde risico's op grond van de risico-inventarisatie. b) Beschrijving van de aanbevolen strategie c) De wijze waarop uitvoering wordt gegeven aan de strategie, inclusief wie verantwoordelijk is voor de uitvoering van de betreffende maatregel. d) Een tijdschema waarin de verschillende inspecties en evaluatiemomenten wordt opgenomen.

- e) Een plattegrond van de locatie waarop in kaart wordt gebracht welke maatregelen op welke plaats worden genomen;
- f) Per locatie wordt aangegeven wat wordt verstaan onder 'verhoogde plaagdruk', bijvoorbeeld door het bepalen van een drempelwaarde.

<i>Voorstel opdrachtgever</i>	8.3	Nadat het plan van aanpak is opgesteld, legt het professionele bedrijf dit voor aan de opdrachtgever en geeft op verzoek van de opdrachtgever een toelichting op en advies over het voorgestelde plan van aanpak.
<i>Verantwoordelijkheid opdrachtgever</i>	8.4	Bij de toelichting en het advies gaat bijzondere aandacht uit naar de eigen verantwoordelijkheden van de opdrachtgever om te komen tot een effectieve knaagdierbeheersing.
<i>Akkoordverklaring opdrachtgever</i>	8.5	De opdrachtgever dient schriftelijk akkoord te gaan met de uitvoering van het plan van aanpak alvorens met de uitvoering van het plan van aanpak kan worden gestart.
<i>Medewerkingsplicht opdrachtgever</i>	8.6	De opdrachtgever is gehouden mee te werken met het uitvoeren van monitoring en habitat management. Geeft de opdrachtgever hieraan geen gehoor, dan zal het professionele bedrijf geen rodenticiden op basis van de aangewezen stoffen (meer) inzetten totdat de opdrachtgever overgaat tot medewerking, tenzij acuut gevaar op voedselveiligheid dreigt. Het professionele bedrijf legt deze melding vast in het dossier. <i>Toelichting</i> <i>Dit betekent dat een chemische bestrijding op basis van de aangewezen stoffen in het kader van een noodsituatie pas mogelijk is, nadat de opdrachtgever heeft ingestemd met het uitvoeren van monitoring en het treffen van weringsmaatregelen. Dit betekent echter niet dat deze maatregelen al volledig moeten zijn uitgevoerd.</i>
<i>Afwijkingen van plan van aanpak</i>	8.7	Het professionele bedrijf kan gemotiveerd afwijken van het plan van aanpak. Het professionele bedrijf geeft hiervoor een motivatie van de afwijking en stelt de opdrachtgever hiervan in kennis. <i>Toelichting</i> <i>In het kader van een verantwoorde knaagdierbeheersing is het wenselijk dat aanpassingen in het plan van aanpak op basis van voortschrijdend inzicht op korte termijn worden doorgevoerd, mits deze goed zijn onderbouwd.</i>
<i>Registratie</i>	8.8	Het plan van aanpak, de eventuele wijziging daarvan en de eventuele akkoordverklaring(en) van de opdrachtgever worden door het professionele bedrijf vastgelegd in het dossier.

9. Uitvoering plan van aanpak	
	9.1 Algemeen
<i>Uitvoering</i>	9.1.1 Nadat het plan van aanpak is vastgesteld en de opdrachtgever hiermee akkoord is gegaan, kan worden gestart met de uitvoering van het plan van aanpak.
<i>Gezamenlijk verantwoordelijk</i>	9.1.2 Bij de uitvoering van het plan van aanpak worden de navolgende paragrafen in acht genomen.
	9.2 Monitoring
<i>Fysieke inspecties door professional</i>	9.2.1 De monitoring bestaat uit fysieke inspecties die door het professionele bedrijf worden uitgevoerd en waarbij wordt gecontroleerd op de aanwezigheid van een knaagdierenpopulatie en waarbij bijzondere aandacht uitgaat naar: a) Uitwerpselen van ratten en/of muizen; b) Poot- en staartafdrukken van ratten en/of muizen; c) Knaagschade; d) De opname van (niet-toxisch) lokaas; e) Kadavers van dieren; f) Andere sporen van ratten en/of muizen activiteit. <i>Toelichting</i> De monitoring kan worden uitgebreid met het gebruik van andere monitoringstechnieken, zoals camera's.
<i>Frequentie van de inspecties</i>	9.2.2 Bij het bepalen van de frequentie van de inspecties wordt rekening gehouden met de aanwezige risico's die zijn geconstateerd in de risico-inventarisatie als bedoeld in art. 6.1.
<i>Uitvoering monitoring</i>	9.2.3 In het kader van de monitoring kan het professionele bedrijf nooit gebruikmaken van rodenticiden. <i>Toelichting</i> Uitzondering vormen hierop vallen die geregistreerd zijn als rodenticide, bijv. muizenvallen op basis van koolzuurgas. Het gebruik van klemmen en/of vallen is in het kader van monitoring mogelijk. Het aantal klemmen en/of vallen in het kader van monitoring moet aantoonbaar beperkt zijn ten opzichte van een situatie waarin sprake is van de aanwezigheid van een knaagdierenpopulatie en in het logboek inzichtelijk zijn.

Ruimen van kadavers

- 9.2.4** Indien bij het uitvoeren van de fysieke inspecties kadavers van dode dieren worden geconstateerd, dan dienen deze in afgesloten plastic zakken te worden afgevoerd in de daarvoor bestemde afvalstroom. Ook keutels van ratten en/of muizen dienen te worden opgeruimd.

Toelichting

Deze werkzaamheden kunnen zowel door het professionele bedrijf als door de opdrachtgever worden uitgevoerd. In het kader van een chemische bestrijding dient bijzondere aandacht uit te gaan naar het verwijderen van kadavers en keutels om verspreiding van rodenticiden in het milieu tegen te gaan.

Registratie

- 9.2.5** Het professionele bedrijf dient de constatering op grond van zijn fysieke inspecties vast te leggen in een inspectierapport, waarbij tenminste wordt vastgelegd:

- a) De naam van de professional;
- b) De datum van de inspectie;
- c) De (bedrijfs)naam van de opdrachtgever;
- d) De constatering ten aanzien van de fysieke inspecties.

Het inspectierapport dient te worden opgenomen in het dossier. Het professionele bedrijf stelt het inspectierapport binnen een termijn van maximaal 14 dagen nadat de inspectie heeft plaatsgevonden ter beschikking aan de opdrachtgever.

9.3 Habitat management

Wering en preventie

- 9.3.1** Habitat management bestaat uit het treffen van maatregelen ter preventie en wering van knaagdierenpopulaties, waaronder doch niet uitsluitend:

- a) Bouwtechnische aanpassingen;
- b) Aanpassingen in de groenvoorziening;
- c) Reinigingsmaatregelen.
- d) Voorlichting;
- e) Organisatorische maatregelen.

Toelichting

De genoemde maatregelen zijn indicatief. Dat betekent dat ook een deel van deze maatregelen of andere maatregelen afhankelijk van de omstandigheden van het geval kunnen worden getroffen. Het is aan het professionele bedrijf om te bepalen welke maatregelen het meest aangewezen zijn.

<i>Maatregelen gebaseerd op risico-inventarisatie</i>	9.3.2	De wering en preventie maatregelen worden door het professionele bedrijf bepaald op grond van de risico-inventarisatie.
<i>Uitvoering habitat management</i>	9.3.3	De wering en preventie maatregelen kunnen door zowel het professionele bedrijf als door de opdrachtgever worden uitgevoerd.
<i>Advisering</i>	9.3.4	Het professionele bedrijf geeft de opdrachtgever advies over het treffen de wering en preventie maatregelen en beoordeelt het professionele bedrijf in het kader van de fysieke inspecties of de opdrachtgever gehoor geeft aan het advies en/of aanvullende maatregelen wenselijk zijn. <i>Toelichting</i> <i>Deze paragraaf brengt met zich mee dat het professionele bedrijf continu moet vaststellen of de opdrachtgever de afgesproken maatregelen op het gebied van habitat management nakomt en of nadere maatregelen om de plaagdruk laag te houden wenselijk zijn.</i>
<i>Registratie</i>	9.3.5	Het professionele bedrijf dient op grond van zijn fysieke inspecties vast te leggen in een inspectierapport welke wering en preventieve maatregelen zijn getroffen en wat hiervan de effecten zijn. Het professionele bedrijf legt hierbij ook vast of de opdrachtgever gehoor heeft gegeven aan het advies en/of aanvullende maatregelen wenselijk zijn.
	9.4	Niet-chemische bestrijding
<i>Niet-chemische bestrijding</i>	9.4.1	Een niet-chemische bestrijding bestaat uit het treffen van maatregelen gericht op het verminderen van een ratten- en/of muizenpopulatie zonder dat daarbij gebruik wordt gemaakt van rodenticiden, waaronder doch niet uitsluitend vangmiddelen (bv. klemmen en/of inlooptallen). <i>Toelichting</i> <i>De genoemde maatregelen zijn indicatief. Dat betekent dat ook een deel van deze maatregelen of andere maatregelen afhankelijk van de omstandigheden van het geval kunnen worden getroffen. Zo kan het treffen van niet-chemische bestrijding in sommige situaties uitkomst bieden. Het is aan het professionele bedrijf om te bepalen welke maatregelen het meest aangewezen zijn.</i>
<i>Verminderen risico's</i>	9.4.2	Het professionele bedrijf dient bij de keuze voor en het gebruik van niet-chemische bestrijdingsmiddelen rekening te houden met eventuele risico's voor mens en dier en deze risico's zoveel mogelijk te beperken. <i>Toelichting</i> <i>Bij het gebruik van inlooptallen kunnen ratten en/of muizen (of niet-doelsoorten) levend worden gevangen. In dergelijke situaties is het wenselijk dat geen onnodig lijden wordt veroorzaakt. Dat kan inhouden dat het aantal inspecties door het professionele bedrijf wordt verhoogd.</i>

Voldoende maatregelen, mits economisch aanvaardbaar	9.4.3	Op grond van de risico-inventarisatie plaatst het professionele bedrijf de niet-chemische bestrijdingsmiddelen in voldoende mate en op de strategische plaatsen om tot een vermindering van de ratten- en/of muizenpopulatie te komen. <i>Toelichting</i> Het professionele bedrijf kan op basis van de risico-inventarisatie inschatten op welke plaatsen en in welke aantallen de vallen en/of klemmen moeten worden geplaatst. Dit zal in voldoende aantallen moeten gebeuren, omdat de maatregelen anders weinig effect zullen hebben. Van het professionele bedrijf (en opdrachtgever) kan niet worden verwacht dat disproportioneel veel kosten worden gemaakt om volledig op basis van niet-chemische bestrijdingsmiddelen te komen tot een vermindering van de ratten- en/of muizenpopulatie.
Beëindiging maatregelen	9.4.4	Indien het professionele bedrijf constateert dat de knaagdierenpopulatie beheersbaar of afwezig is, worden de niet-chemische bestrijdingsmaatregelen op de kortst mogelijke termijn beëindigd en beperkt het professionele bedrijf zich tot de uitvoering van monitoring, eventueel in combinatie met habitat management. <i>Toelichting</i> Na beëindiging van de niet-chemische bestrijdingsmaatregelen kan het professionele bedrijf in het kader van monitoring inloopvallen en/of klemmen blijven gebruiken, maar de inzet hiervan moet er aantoonbaar op zijn gericht om de aanwezigheid van een knaagdierenpopulatie te kunnen constateren en niet op de bestrijding daarvan.
Registratie	9.4.5	Het professionele bedrijf beschrijft en motiveert de getroffen niet-chemische maatregelen en legt dit schriftelijk vast in het inspectierapport.
	9.5	Chemische bestrijding
Chemische bestrijding	9.5.1	Een chemische bestrijding bestaat uit het door het professionele bedrijf inzetten van rodenticiden die bestemd zijn voor het bestrijden van ratten en/of muizen.
Verminderen risico's	9.5.2	Het professionele bedrijf dient bij de keuze voor en het gebruik van chemische bestrijdingsmiddelen rekening te houden met risico's voor mens, dier en milieu (incl. doorvergiftiging) en deze risico's zoveel mogelijk te beperken. <i>Toelichting</i> Dit heeft tot gevolg dat het gebruik van rodenticiden in hoeveelheid en duur zoveel mogelijk geminimaliseerd wordt en dat de inzet van rodenticiden mogelijk beperkt wordt tot plekken met een verminderd risico voor mens, dier en milieu.

Nadere voorwaarden bij
reguliere bestrijding

9.5.3

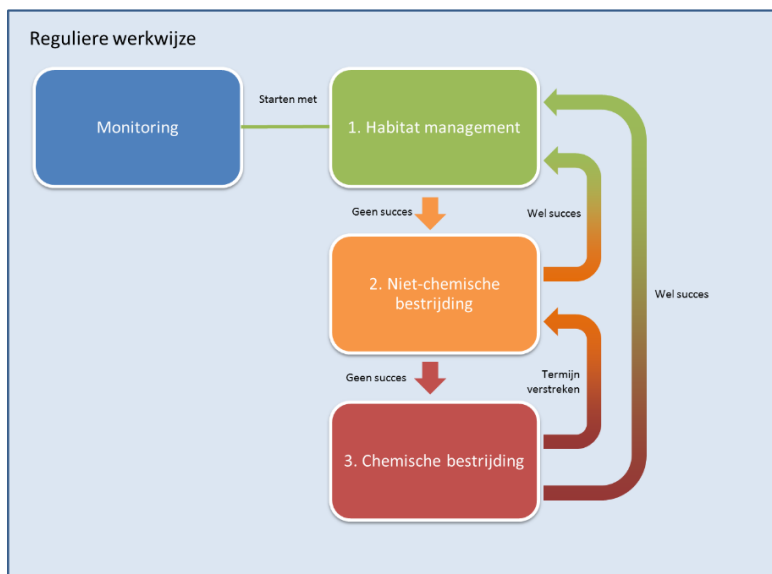
Alvorens wordt overgegaan tot het treffen van chemische bestrijdingsmaatregelen dient sprake te zijn van de volgende omstandigheden:

- a) Het professionele bedrijf voert monitoring uit; en
- b) Het professionele bedrijf en/of de opdrachtgever hebben uitvoering gegeven aan habitat management; en
- c) Gedurende een periode van tenminste 10 kalenderdagen zijn de niet-chemische bestrijdingsmaatregelen getroffen en deze hebben niet geleid tot een substantiële afname van de ratten- en/of muizenpopulatie.

Toelichting

Art. 9.5.3 sub c brengt met zich mee dat door het professionele bedrijf bij reguliere bestrijding tenminste twee inspecties moeten zijn uitgevoerd alvorens chemische bestrijdingsmaatregelen worden getroffen. Bij de werkwijze noodsituatie geldt deze voorwaarde niet.

Schematisch ziet de strategie in het geval van een reguliere bestrijding er als volgt uit:

Werkwijze bij noodsituatie 9.5.4

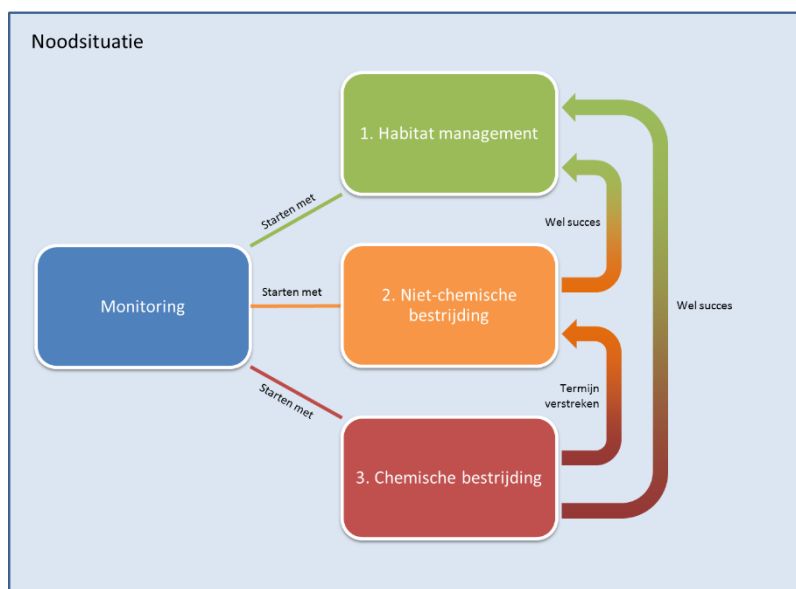
Chemische bestrijding in het kader van een noodsituatie vormt een uitzondering op de reguliere inzet van aangewezen rodenticiden en is slechts toegestaan onder strikte voorwaarden. Van een noodsituatie is uitsluitend sprake wanneer tenminste aan één van de onderstaande criteria wordt voldaan:

- I. Er is sprake van een acute bedreiging voor de volksgezondheid- en/of diergezondheid; of
- II. De aanwezigheid van de ratten- en/of muizenpopulatie veroorzaakt grote schade.

Het professionele bedrijf dient de noodsituatie duidelijk te onderbouwen en schriftelijk vast te leggen in het dossier. De motivatie moet onder meer aantonen waarom de inzet van rodenticiden in deze uitzonderingssituatie noodzakelijk is, zonder eerst de gebruikelijke periode van tenminste 10 kalenderdagen voor niet-chemische bestrijdingsmaatregelen toe te passen.

Bij directe inzet van rodenticiden vanwege een noodsituatie moet gelijktijdig worden gestart met habitatmanagement en weringsmaatregelen. Alle maatregelen, inclusief de inzet van rodenticiden, dienen vooraf te worden afgestemd en schriftelijk aantoonbaar goedgekeurd door de opdrachtgever.

Schematisch ziet de strategie in het geval van een werkwijze bij een noodsituatie er als volgt uit:

De inzet van rodenticiden dient aan de volgende voorwaarden te voldoen:

- a) **Bij de toepassing van rodenticiden neemt het professionele bedrijf de geldende wet- en regelgeving in acht;**
- b) **Er wordt uitsluitend gebruik gemaakt van rodenticiden die in Nederland zijn toegelaten voor het bestrijden van knaagdieren door het College ter beoordeling van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb);**
- c) **Bij plaatsing en het wegnemen van rodenticiden moet zorgvuldig worden gewerkt om morsen te voorkomen. Eventueel gemorst lokaas of foam moet direct door het professionele bedrijf op de wettelijk voorgeschreven wijze worden verwijderd;**
- d) **De rodenticiden wordt uitsluitend toegepast volgens voorschriften voor toelating zoals opgenomen in het toelatingsbesluit en de SPC;**
- e) **Als de toepassing van rodenticiden nodig blijkt te zijn en op basis van voorgaande voorwaarden gebruik in lokaaskisten, lokaaskokers of andere lokaashouders is toegestaan, dan vindt deze plaats in genummerde tamper-resistent lokaaskisten, lokaaskokers of andere lokaashouders. Lokaaskisten lokaaskokers of andere lokaashouders dienen te zijn afgesloten en waar mogelijk aan de grond of aan andere structuren worden vastgemaakt of verzwaard om te flinke verplaatsing te voorkomen;**
- f) **De rodenticide mag niet worden toegepast in natuurgebieden en open veld;**
- g) **Bij de toepassing van rodenticiden op andere terreinen dan natuurgebieden bepaalt de professional op basis van de risico-inventarisatie of het gebruik verantwoord is met het oog op risico's voor mens, dier en milieu;**
- h) **Bij de keuze voor een rodenticide gaat de voorkeur uit naar een rodenticide in gel- of vaste (blok)vorm. Dit in verband met het tegengaan van versleping.**

Toelichting

De formulering van een rodenticide speelt grote rol bij de vermindering van risico's.

Uit art. 9.5.5 sub f volgt dat rodenticiden niet in open veld mogen worden toegepast. Wel is rekening gehouden met situaties waar de bron van de knaagdierenpopulatie zich op afstand van gebouwen bevindt. Voerkuilen kunnen bijvoorbeeld een bron zijn voor de knaagdierenpopulatie en het is wenselijk dat rondom voerkuilen rodenticiden kunnen worden ingezet. Afhankelijk van de geldende

gebruiksvoorschriften is het ook mogelijk om op plaatsen waar afval wordt ingezameld, opgeslagen en verwerkt en bij waterzuiveringsinstallaties als onderdeel van de IPM-K aanpak, rodenticiden te plaatsen, als op dergelijke plaatsen sprake is van een continue plaagdruk en de overlast zich naar de nabije omgeving uitbreidt indien geen rodenticiden kunnen worden ingezet. In relatie tot 9.5.5 sub g is het van belang aandacht te besteden aan de belangenafweging zoals beschreven in bijlage VII waarin een nadere invulling is gegeven van 'om gebouwen en voedselopslagplaatsen'.

Termijn

- 9.5.6 De inzet van rodenticiden is gebonden aan een bepaalde termijn die voorafgaand aan het treffen van de chemische bestrijdingsmaatregelen door het professionele bedrijf wordt vastgesteld en tot een absoluut minimum moet worden beperkt. Het professionele bedrijf kan gemotiveerd van deze termijn afwijken, indien sprake is van een object met een hoog risico op ratten- en/of muizenactiviteit.**

Toelichting

Bij de inzet van rodenticiden moet het professionele bedrijf zich continu afvragen of de inzet van rodenticiden noodzakelijk is. Indien dit niet het geval is, dan dient de inzet van rodenticiden te worden beëindigd. Indien dit wel nodig is en de vooraf door het professionele bedrijf bepaalde termijn moet worden verlengd, dan is dit alleen mogelijk indien het professionele bedrijf dit kan beargumenteren en vastlegt in het dossier.

Verhoging frequentie inspectiebezoeken

- 9.5.7 Vanaf het moment dat rodenticiden worden ingezet wordt de verhoogde inspectiefrequentie op basis van het inzicht van de professional aangepast tot minimaal de voorschriften voor toelating, zoals opgenomen in het toelatingsbesluit en de SPC. Dit vindt plaats in onderling overleg met de opdrachtgever.**

Toelichting

Bij (het bepalen van de frequentie van) de inspectiebezoeken dient bijzondere aandacht uit te gaan naar het voorkomen van verspreiding van de rodenticiden in het milieu en het verlagen van het risico van (door)vergiftiging van niet-doelwit soorten.

Verwijderen van rodenticiden

- 9.5.8 Onmiddellijk nadat de termijn is verstreken of wanneer het professionele bedrijf constateert dat de knaagdierenpopulatie afwezig of beheersbaar is of bij beëindiging van het contract met de opdrachtgever, dienen alle aanwezige rodenticiden voor de beheersing van knaagdierenpopulaties door het professionele bedrijf te worden verwijderd conform de daarvoor geldende wet- en regelgeving en vastgelegd in het dossier.**

Toelichting:

Een uitzondering geldt voor vallen die geregistreerd zijn als rodenticiden. Deze kunnen blijven staan als ze ook voor monitoring worden gebruikt. De professional is de deskundige en weet wanneer de rodenticiden het beste kan worden weggehaald. Het verwijderen van rodenticiden gaat volgens de voorschriften in de SPC, is

afhankelijk van het type product en betreft het verzamelen van resten product (bv. in vaste vorm) en achtergebleven product (bv. vloeistoffen, gel en schuim).

Terugschakelen op niet-chemische bestrijding

- 9.5.9 Na het beëindigen van de chemische bestrijdingsmaatregelen beperkt het professionele bedrijf zich gedurende een termijn van tenminste 10 kalenderdagen tot het treffen van niet-chemische maatregelen. Indien de termijn is verstreken dan kan het professionele bedrijf opnieuw chemische bestrijdingsmaatregelen treffen, mits sprake is van de omstandigheden die een reguliere bestrijding of noodsituatie teweeg brengen en wordt voldaan aan de overige bepalingen die gelden voor chemische bestrijding.**

Registratie

- 9.5.10 Het professionele bedrijf beschrijft en motiveert de getroffen maatregelen voor de toegepaste rodenticide op de locatie en legt hiervoor tenminste de navolgende gegevens vast in het inspectierapport:**
- a) De naam en het toelatingsnummer van de toegepaste rodenticide;**
 - b) Welk(e) lokaasdepot(s) de toegepaste rodenticide bevat(ten);**
 - c) Het volume van het middel dat is ingezet op de locatie;**
 - d) De geconstateerde opname van de rodenticiden ten opzichte van de voorgaande inspectie.**

Hiernaast houdt het professionele bedrijf een administratie bij, die bevat ten minste de volgende gegevens:

- a) De (vindplaats van de) etikettering/SPC en het veiligheidsinformatieblad van de toegepaste rodenticide;
- b) Het aantal verpakkingseenheden per ontvangst of aflevering alsmede de op de verpakking aangegeven volume- of massaeenheden,
- c) De totale hoeveelheid voorraad en de veranderingen van de voorraad,
- d) de datum van ontvangst, aflevering of verandering als bedoeld in de onderdelen c) en d), en
- e) de naam, het adres en de woonplaats van de leverancier of de afnemer van de rodenticide.

10. Evaluatie

Evaluatie plan van aanpak

- 10.1 De uitvoering van het plan van aanpak wordt regelmatig, tenminste eenmaal per jaar, door het professionele bedrijf geëvalueerd. Indien sprake is van een werkwijze bij noodsituatie, zoals bedoeld in paragraaf 9.5.4, vindt deze evaluatie plaats binnen een termijn van maximaal 3**

maanden, vanaf de start van het inzetten van de chemische bestrijdingsmaatregelen. Als onderdeel van het plan van aanpak wordt de risico inventarisatie meegenomen in de evaluatie. Het professionele bedrijf beargumenteert hierin of op basis van (gewijzigde) omstandigheden de geconstateerde risico's zijn veranderd en de strategie moet worden aangepast.

Toelichting

Door uitvoering van de evaluatie wordt het professionele bedrijf ertoe gedwongen het plan van aanpak en de strategie te blijven verbeteren. Zijn de omstandigheden gewijzigd en is dit van invloed op de risico's? Is het antwoord NEE, dan blijft het plan van aanpak gelden. Is het antwoord JA, dan dient het plan van aanpak te worden aangepast op de punten die zijn gewijzigd en ondertekend door de opdrachtgever.

Alle onderdelen

10.2

Het professionele bedrijf beoordeelt in de evaluatie het effect van de gekozen strategie en identificeert mogelijke verbeterpunten.

Toelichting

Het professionele bedrijf moet zich continu afvragen of de gekozen strategie (nog) op zijn plaats is of dat moet worden teruggeschakeld op minder ingrijpende maatregelen (monitoring <-> habitat management <-> niet-chemische bestrijding <-> chemische bestrijding).

*Beoordeling terrein
overschrijdende overlast*

10.3

In het kader van de evaluatie beoordeelt het professionele bedrijf of sprake is van terrein overschrijdende overlast en of een gezamenlijk aanpak met de bij de overlast betrokken partijen noodzakelijk is om de bron van de overlast aan te pakken.

*Toelichting aan
opdrachtgever*

10.4

Het professionele bedrijf stelt de opdrachtgever schriftelijk op de hoogte van de evaluatie en geeft op verzoek van de opdrachtgever hierop een toelichting. Hierbij gaat bijzondere aandacht uit naar de maatregelen die door de opdrachtgever zijn of hadden moeten worden getroffen en het hiermee behaalde resultaat.

*Advies terrein-
overschrijdende overlast*

10.5

Indien het professionele bedrijf constateert dat sprake is van terrein overschrijdende overlast, dan adviseert het professionele bedrijf de opdrachtgever samen te werken met de bij de overlast betrokken partijen teneinde tot een gezamenlijke aanpak van de overlast te komen. Desgewenst assisteert het professionele bedrijf bij het aangaan en uitvoeren van deze samenwerking. De ondernomen acties worden vastgelegd in het dossier.

Indien de werkzaamheden op het gebied van knaagdierbeheersing worden verricht door een agrariër op eigen bedrijf en de agrariër constateert dat sprake is van terrein overschrijdende overlast, dan rust op de agrariër een inspanningsverplichting om met de bij de overlast betrokken partijen tot een gezamenlijke aanpak van de overlast te komen. De ondernomen acties worden

vastgelegd in het dossier.

Toelichting

Een dergelijk advies of inspanningsverplichting kan inhouden het bevoegd gezag te raadplegen om medewerking van de partijen af te dwingen.

<i>Voorstel tot wijziging plan van aanpak</i>	10.6	Indien aanpassing van het plan van aanpak door het professionele bedrijf noodzakelijk wordt geacht, dan doet het professionele bedrijf op grond van de evaluatie een voorstel tot wijziging van het plan van aanpak aan de opdrachtgever. In het voorstel tot wijziging betreft het professionele bedrijf een advies over de maatregelen die door de opdrachtgever moeten worden getroffen en – indien nodig – het treffen van terrein overschrijdende maatregelen.
<i>Akkoordverklaring opdrachtgever</i>	10.7	De opdrachtgever dient schriftelijk akkoord te gaan met het voorstel tot wijziging van het plan van het plan van aanpak .
<i>Aanpassing plan van aanpak</i>	10.8	Nadat de schriftelijke akkoordverklaring door de opdrachtgever is afgegeven past het professionele bedrijf het plan van aanpak aan en voert het professionele bedrijf het plan van aanpak opnieuw uit met inachtneming van alle bepalingen uit dit handboek. Indien de werkzaamheden op het gebied van knaagdierbeheersing worden verricht door een agrariër op eigen bedrijf wijzigt de agrariër op basis van de evaluatie het plan van aanpak en voert de agrariër het plan van aanpak opnieuw uit met inachtneming van alle bepalingen uit dit handboek.
<i>Registratie</i>	10.9	De evaluatie en de eventuele aanpassingen aan het plan van aanpak en de eventuele akkoordverklaring worden door het professionele bedrijf vastgelegd in het dossier.

Hoofdstuk 3 – Opleiding en examinering

Opleiding

Het professionele bedrijf dient te borgen dat de werkzaamheden als beschreven in dit Handboek IPM-Knaagdierbeheersing worden uitgevoerd door personen die beschikken over de juiste competenties. In dit kader wordt een opleidingsplan (zie paragraaf 3.2) door het bedrijf vastgesteld, daarin wordt ten minste vastgelegd welke competenties en bekwaamheden de personen nodig hebben en welke opleidingen zijn gevolgd. Per IPM-stap kan dit verschillen. Bij het omgaan met en uitzetten van de rodenticiden die door het Ctgb ‘aangewezen stoffen’ bevatten dienen deze personen degelijke kennis te hebben van alle maatregelen die nodig zijn om het gebruik van die rodenticiden tot een minimum te beperken. Dat houdt in dat de personen die gebruik maken van deze rodenticiden voldoen aan de wettelijke voorschriften ten aanzien van opleidingen en daarnaast aan de voorschriften die zijn opgenomen in dit hoofdstuk.

Wettelijke voorschriften t.a.v. bewijs van vakbekwaamheid

Door aan te sluiten bij de vakbekwaamheidseisen uit de wet en het examendocument van het wettelijk erkende exameninstituut wordt geborgd dat de werkzaamheden, worden uitgevoerd door een persoon die beschikt over een geldig bewijs van vakbekwaamheid voor het beheersen van plaagdieren en hout aantastende organismen dan wel over een geldig Bewijs van Vakbekwaamheid voor het beheersen van knaagdieren door een persoon die werkzaam is op een agrarisch bedrijf als ondernemer of een werknemer. De eindtermen voor onderwijs en examinering en voorwaarden voor verlenging zijn voor professionele plaagdierbeheersers beschreven in Bijlage VI, onderdeel A t/m D, en voor agrariërs in Bijlage VI, onderdeel E en F, van de Regeling gewasbeschermingsmiddelen en biociden. De eisen in dit hoofdstuk zijn hier een aanvulling op.

Examen voor beheersing van ratten- en/of muizenpopulaties

Het is van belang dat de personen die de werkzaamheden verrichten op het beheersen van ratten- en/of muizenpopulaties geschoold zijn op de inhoud van het meest recente en geldende handboek- en certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing. Daarom dienen deze personen met goed gevolg te hebben deelgenomen aan een examen dat wordt afgenomen door het wettelijk erkende exameninstituut. Op basis hiervan verstrekt het wettelijk erkende exameninstituut aan deze personen een formele bevestiging (zie ‘eisen aan exameninstituut’). Voorgaande geldt voor alle personen die de mogelijkheid willen behouden om aangewezen stoffen in te zetten bij het beheersen van ratten- en/of muizenpopulaties. Dit is dus ongeacht of de persoon is opgeleid als Bestrijdingstechnicus (BT), Leerling Bestrijdingstechnicus (LBT) of een persoon die werkzaam is op een agrarisch bedrijf als ondernemer of een werknemer die een Bewijs van Vakbekwaamheid heeft voor het beheersen van knaagdieren op een agrarisch bedrijf (IPM-KBA).

Voor de persoon met een BT of een IPM-KBA als bewijs van vakbekwaamheid – die de mogelijkheid wil behouden om aangewezen stoffen in te zetten bij het beheersen van ratten- en/of muizenpopulaties – geldt vanaf 1 januari 2025 dat iedere vijf jaar minimaal een 1-daagse nascholing met het thema IPM-Knaagdierbeheersing gevolgd dient te worden voor het verlengen van deze kwalificatie. Deze nascholing wordt afgesloten met een toets via het wettelijk erkende exameninstituut.

Eisen aan het exameninstituut

Het is aan het wettelijk erkende exameninstituut:

- a) door middel van een examen te toetsen of personen voldoende geschoold zijn, volgens de in dit hoofdstuk gestelde eisen;
- b) een formele bevestiging fysiek (bv. d.m.v. een certificaat/pasje) of digitaal (bv. d.m.v. een puntenoverzicht) te verstrekken aan personen die met goed gevolg hebben deelgenomen aan het examen;
- c) het examen aan te passen wanneer de eisen wijzigen. De exameninstellingen hebben hier maximaal zes maanden de tijd voor.
- d) de inhoud van de kennisbijeenkomsten te toetsen of die voldoen aan de in dit hoofdstuk gestelde eisen en vervolgens bij de erkenning punten toe te kennen die de houders mee kunnen tellen voor de verlenging van hun vakbekwaamheidsbewijs.
- e) ervoor te zorgen dat de vragen tijdens het examen aansluiten op de gestelde eisen in dit hoofdstuk en hiervoor een examendocument vaststellen.
- f) Voor een goede afstemming en harmonisatie tussen opleiders wordt er periodiek – minimaal één keer per jaar – overleg tussen alle erkende opleidingsinstanties verzorgd. De verslaglegging van de gehouden overleggen wordt tenminste besproken in het CvD van het wettelijk erkende exameninstituut.

Eisen aan de opleiding

Het is aan de markt om te voorzien in een scholing voor de beheersing van ratten- en/of muizenpopulaties, die theorie en praktijk omvat, zodat men in staat wordt gesteld om de benodigde (nascholings)bijeenkomsten inclusief examen met goed gevolg te doorlopen. In de opleiding moet tenminste de onderstaande punten zijn verwerkt:

- a) Een mix van theorie en praktijk en casus training;
- b) De samenwerking met de opdrachtgever, met behulp van rollenspellen en het helder kunnen uitleggen wat IPM inhoudt en wat wordt gevergd van de opdrachtgever (Wet gewasbeschermingsmiddelen en biociden, Wet dieren; Wetgeving voor natuurbescherming in de Omgevingswet) (*);
- c) Het opstellen, uitvoeren en documenteren van de risico-inventarisatie, met als belangrijke onderdelen het vaststellen van risico's voor mensen en dieren en maatregelen die moeten worden getroffen om deze risico's te reduceren. Daarbij dient ook aandacht uit te gaan naar de locatie specifieke omstandigheden waaronder het gebruik van rodenticiden kan worden geminimaliseerd en blootstelling van mens en dier kan worden voorkomen, terwijl parallel een noodzakelijke bestrijding wordt uitgevoerd;
- d) Het opstellen, uitvoeren en documenteren van een plan van aanpak, waaronder het kunnen vastleggen en beargumenteren van de gekozen strategie. In deze argumentatie wordt tenminste aandacht besteed aan monitoring, habitat management, niet-chemische en chemische bestrijding ter beheersing van ratten- en/of muizenpopulaties. Het dierenwelzijn en risico's voor niet-doelsoorten dienen in deze argumentatie te worden meegewogen. Ook moet de deelnemer/cursist onder meer diverse locatie specifieke situaties operationeel kunnen maken: verhoogde plaagdruk, noodsituatie, risico op (door)vergiftiging van niet-doelwit soorten en bereiding middelen;
- e) Het uitvoeren van inspectiebezoeken, waarbij de deelnemer/cursist onder meer wijzigingen in de geconstateerde risico's op grond van de risico-inventarisatie moet kunnen constateren;
- f) De inzet van niet-chemische middelen en -methoden, zoals biologisch, fysisch, klemmen, vallen, etc.;

- g) De inzet van rodenticiden, waaronder een optimaal resultaat met minimale risico's bij het gebruik van rodenticiden en alle maatregelen die genomen kunnen worden om emissie naar het milieu te voorkomen (maximale termijn van inzetten, hoeveelheid en vorm, plaatsing, opruimen van kadavers, opsporen en rapporteren van (vergiftigde) uitwerpselen en verwijdering van de rodenticide);
- h) Het uitvoeren van de evaluatie, waaronder het kunnen vaststellen of kan worden volstaan met minder ingrijpende maatregelen en het kunnen vaststellen of de gebruikte bestrijdingsmethoden veilig waren voor mensen en dieren en zo niet hoe dit te verbeteren;
- i) Het treffen van aanvullende maatregelen met het oog op terrein overschrijdende overlast, waarbij de professional de noodzaak van terrein overschrijdende maatregelen kan vaststellen, de opdrachtgever de noodzaak kan uitleggen van samenwerking met de bij de overlast betrokken partijen en de opdrachtgever hierbij kan adviseren en assisteren;
- j) Het mondelinge communiceren met klanten en kunnen interpreteren van klantvereisten en technische vereisten (*);
- k) Specifieke lesstof (bv. wijzigingen, tools, hulpmiddelen, etc.) dat vanuit KPMB wordt voorgelegd in het kader van het certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing;
- l) Wanneer wijzigingen in de eisen voor opleidingen worden doorgevoerd hebben de opleidingsinstanties maximaal zes maanden de tijd om de opleidingen hierop aan te passen.

(*): De punten b en j zijn niet van toepassing indien de werkzaamheden op het gebied van knaagdierbeheersing worden verricht op een agrarisch bedrijf door de ondernemer of een werknemer.

Om deze kwalificatie te behouden moeten de bestrijdingstechnici binnen een periode van vijf jaar een aangepaste nascholingsbijeenkomst IPM-Knaagdierbeheersing met succes volgen incl. afsluitende toets via het wettelijk erkende exameninstituut. Deze nascholing bestaat uit minimaal één dag, waarin een passende hoeveelheid van de bovenstaande punten zijn verwerkt .

Eisen aan opleidingen voor auditoren

Initieel een 2 -daagse (die theorie en praktijk omvat) opleiding IPM-Knaagdierbeheersing (incl. toetsing door het wettelijk erkende exameninstituut). Periodiek dienen auditors eens in de twee jaar een aangepaste nascholingsbijeenkomst met succes te volgen incl. examen IPM-Knaagdierbeheersing via het wettelijk erkende exameninstituut. Deze nascholing bestaat uit minimaal één dag.

Eisen aan opleiders

Opleiders moeten tenminste voldoen aan:

- a) MBO denk- en werkniveau;
- b) Tenminste 3 jaar praktijk- en/of werkervaring (**) op het gebied van de beheersing van knaagdieren;
- c) Deskundigheid om de inhoud van het meest recente en geldende certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing en onderliggende documenten in begrijpelijke taal uit te leggen en daarover vragen te beantwoorden;
- d) Deskundigheid van communicatieve- en didactische vaardigheden, zodat deelnemers een goede mondelinge communicatie met klanten bijgebracht kunnen worden en klantvereisten en technische vereisten kunnen interpreteren;
- e) Kennis van de fundamentele principes van IPM en de vertaling hiervan naar de praktijk;
- f) Kennis op het gebied van biociden(wetgeving) en de toepassing van rodenticiden voor de beheersing van knaagdieren;
- g) Wanneer wijzigingen in de eisen aan opleiders worden doorgevoerd hebben de opleidingsinstanties maximaal zes maanden de tijd om deze door te voeren.

(**): Indien en zolang binnen het MBO onderwijs, specifiek voor de vakinhoudelijke lessen gericht op IPM-Knaagdierbeheersing, het niet mogelijk om eis b (3 jaar praktijk en/of werkervaring op het gebied van knaagdierbeheersing) te realiseren, zullen opleiders binnen de MBO-opleidingen bevoegde MBO docenten zijn die aanvullende opleidingen voor knaagdierbeheersing gevolgd hebben en een scholing gehad hebben in de beheersing van ratten- en muizenpopulaties. Zij dienen nascholingen te volgen en ingeschreven staan in het nascholingsregister van RPMV. De opleider verzorgt in aanwezigheid van een plaagdierbeheerser, die aantoonbaar beschikt over drie jaar praktijkervaring, alle vakinhoudelijke theorie- en praktijklessen.

Hoofdstuk 4 – Bedrijfs certificering en audits

Algemeen

Dit hoofdstuk bevat de randvoorwaarden voor de bedrijfs certificering en de audits. De schemabeheerder zal deze randvoorwaarden in acht nemen bij de nadere uitwerking in het certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing.

Professionele bedrijven dienen op verschillende wijzen te worden getoetst op de naleving van het meest recente en geldende certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing . De volgende vormen van toetsing (audits) worden onderscheiden:

Criteria audits

De audits bestaan uit een initiële audit, periodieke audit en her-certificatieaudit. De audits bevatten de volgende controles:

- i. Administratieve controle op (hoofd)vestiging bedrijf.
 - ii. Fysieke controle op projectlocatie, inclusief de beoordeling van de betreffende dossiers.
- In het certificatieschema wordt nader invulling gegeven aan de uitvoering van de audits, waaronder de administratieve – en fysieke controles, auditrapportage, frequentie, tijdbesteding en de kwalificaties voor de auditors en beslissers.

Criteria Certificerende Instelling (CI)

Alle vormen van controles zijn gericht op het voldoen aan de eisen van het meest recente en geldende certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing en worden uitgevoerd door een CI die een overeenkomst heeft gesloten met de daartoe aangewezen schemabeheerder.

Om de onafhankelijkheid te borgen dient de CI geaccrediteerd te zijn voor ISO 17065 en/of ISO 17021 en de te certificeren bedrijven moet een beroepsmogelijkheid conform de eisen van deze accreditatie worden geboden.

De overeenkomst tussen de CI en schemabeheerder dient tenminste de volgende essentiële elementen te bevatten:

- a) De CI dient altijd de actuele versies van het certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing te hanteren;
- b) De CI neemt onmiddellijk – op basis van een reële overgangstermijn – aanwijzingen en wijzigingen over van de schemabeheerder;
- c) De CI dient gebruik te maken van gekwalificeerde auditors en beslissers. De schemabeheerder stelt hiervoor de kwalificaties vast in het certificatieschema;
- d) De CI dient altijd de audits conform de door de schemabeheerder voorgeschreven frequentie en tijdbesteding uit te laten voeren.

De auditor stelt van elke controle een rapportage op met daarin zijn bevindingen. Uit de rapportage blijkt tenminste welke normonderdelen zijn besproken, de personen die zijn geïnterviewd, de bevindingen en de gemaakte afspraken. Aan dit auditrapport voegt de auditor een aanbeveling toe. De auditor beperkt zich tot rapportage en beslist niet.

De beslissing omtrent het verlenen dan wel continueren van het certificaat wordt genomen door een onafhankelijk, deskundig besluitvormend orgaan van de CI, zijnde de beslisser.

Tekortkomingen en sanctiebeleid

Een tekortkoming is een feit dat door de auditor is geconstateerd, objectief aantoonbaar is en een afwijking betreft van het certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing. Het professionele bedrijf dient tekortkomingen binnen een door de schemabeheerder daarvoor gestelde termijn te herstellen op straffe van schorsing of in het uiterste geval intrekking van het certificaat. De schemabeheerder geeft nader invulling aan het sanctiebeleid in het certificatieschema.

Wijzigingen

Wijzigingen in het Handboek IPM-Knaagdierbeheersing (HIK) en/of onderliggende documenten worden verwerkt in het meest recente en geldende certificatieschema IPM-Knaagdierbeheersing (CIK) en aan gecertificeerde bedrijven en certificerende instanties gecommuniceerd door de schemabeheerder. Wijzigingen in het HIK en CIK worden vastgesteld door een Centraal College van Deskundigen dat door de schemabeheerder in het leven is geroepen en behoeven bekrachtiging van het bestuur van de schemabeheerder alvorens deze tussen partijen bindend zijn. De schemabeheerder bepaalt een reële overgangstermijn om de bedrijven in de gelegenheid te stellen aanpassingen te doen en de gewijzigde eisen te implementeren. Indien de bedrijven na de overgangstermijn hieraan niet kunnen voldoen, kan dit betekenen dat de certificatie niet conform de nieuwe eisen kan worden voortgezet.

Publicatie

- a) De actuele versie van het HIK is altijd op te vragen bij de schemabeheerder.
- b) De schemabeheerder publiceert een lijst met gecertificeerde bedrijven in een openbaar Register op haar website. Met deze publicatie/verstrekking/vermelding verklaart het bedrijf zich akkoord. Daarbij vermeldt de schemabeheerder per gecertificeerd bedrijf tenminste de navolgende gegevens:
 - i. Contact (n.a.w.) gegevens;
 - ii. Bedrijfsnaam en eventueel beschikbaar bedrijfslogo;
 - iii. Vervaldatum van het certificaat.
- c) Omdat agrariërs met een Bewijs van Vakbekwaamheid IPM-KBA en het bedrijfscertificaat IPM-Knaagdierbeheersing alleen werkzaamheden op het gebied van knaagdierbeheersing mogen verrichten op het eigen bedrijf hoeft de publicatie van deze agrariërs niet openbaar te zijn.
- d) De publicatie van alle gecertificeerde bedrijven in het Register zijn inzichtelijk voor de erkende certificerende instanties en publieke instanties, zoals: NVWA, ILT en milieupolitie.

Bijlage I – Beschrijving IPM beginselen

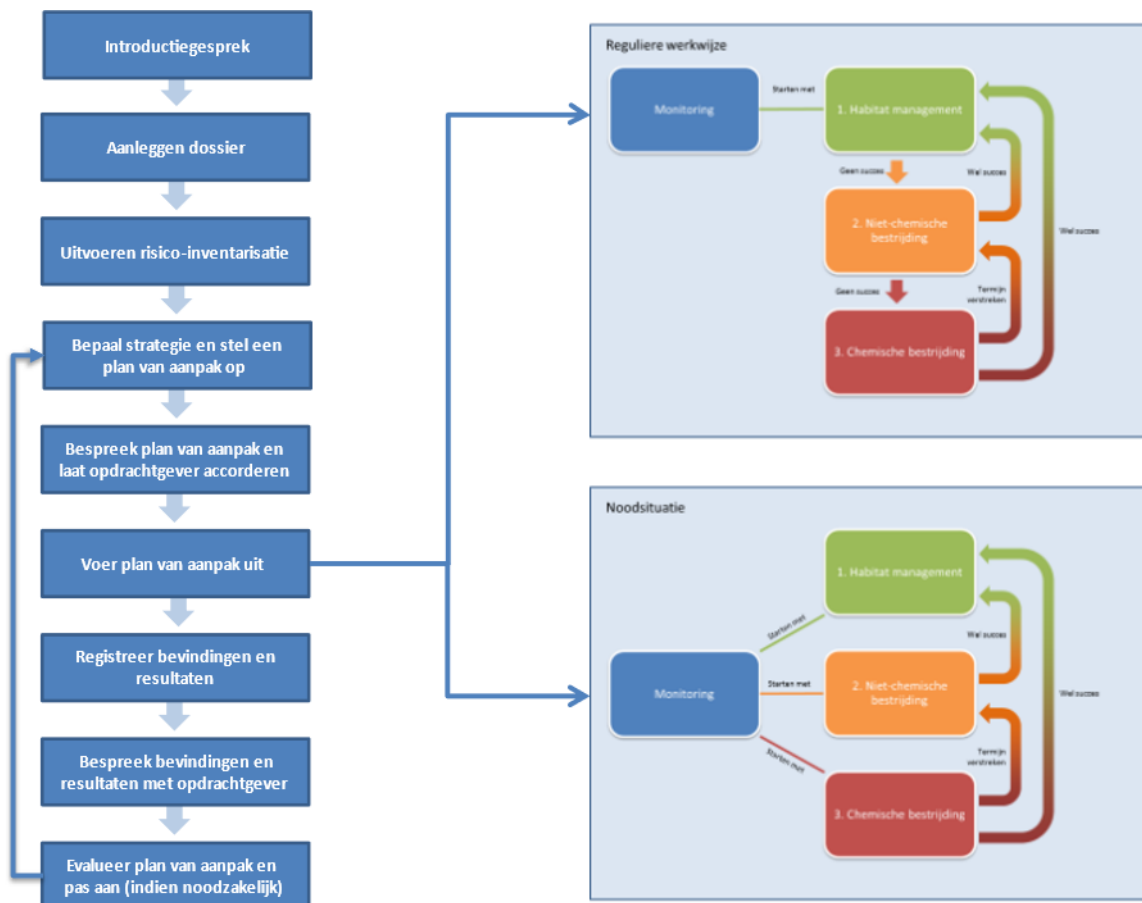
Integrated Pest Management (IPM) heeft tot doel een duurzame aanpak van dierplagen.

Met de toepassing van IPM wordt gestreefd om door middel van het afwegen van alle beschikbare technieken en alternatieven op economisch verantwoorde wijze duurzaam uitvoering te geven aan de beheersing van knaagdieren. Indien aanwezig dan zal dit in overleg en afstemming met de opdrachtgever plaatsvinden. Uitgangspunt is het streven naar preventie in plaats van bestrijding met als doel om het gebruik van biociden zoveel mogelijk te beperken en indien mogelijk te vermijden en zodoende het milieu te sparen. Indien gebruik van biociden noodzakelijk is, dan moeten het gebruik van de biociden en de risico's voor niet-doelwit organismen en mensen worden geminimaliseerd. Dat betekent bijvoorbeeld:

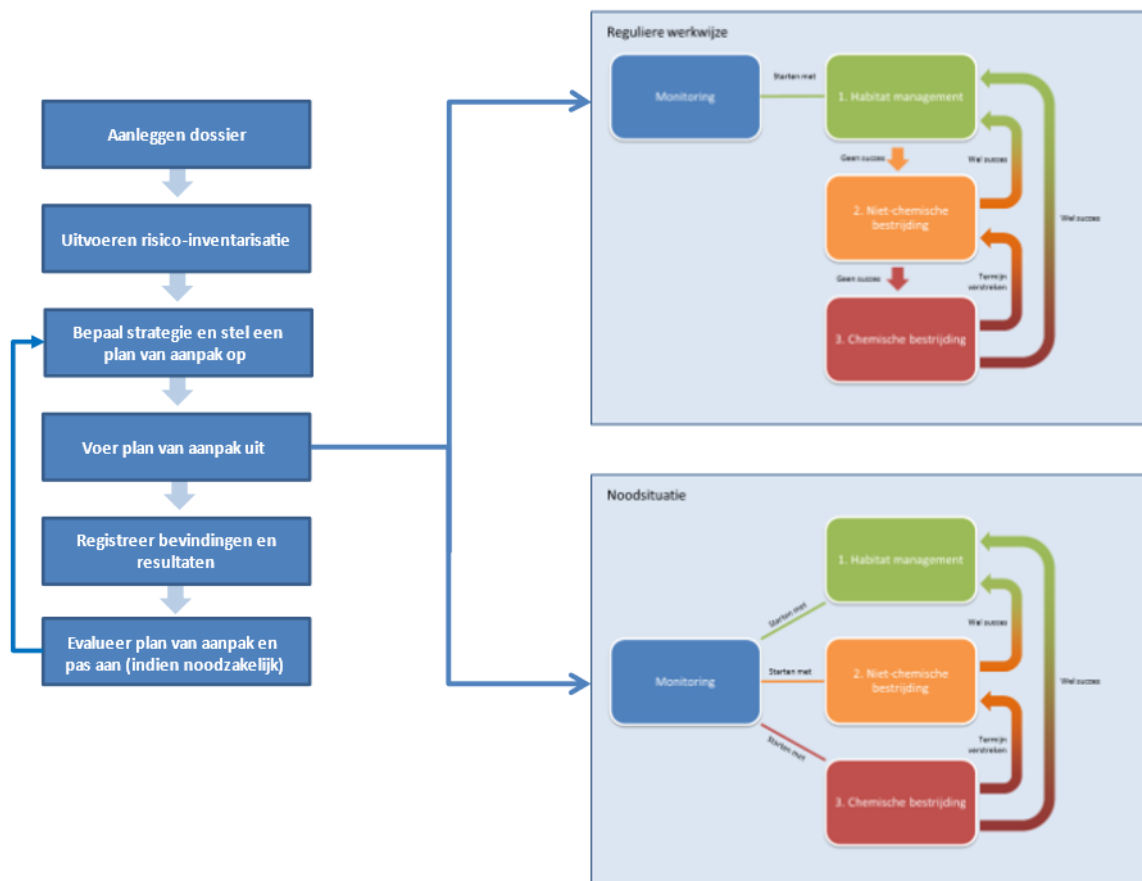
- Een restrictief gebruik op plekken waar niet-doelwit soorten voorkomen en toegang hebben tot biociden.
- Een restrictief gebruik op plekken waar niet-doelwit organismen voorkomen die vergiftigd kunnen worden door het eten van vergiftigde ratten en/of muizen.

IPM dwingt professionele bedrijven om in het kader van monitoring ook de aandacht te vestigen op terrein overschrijdende overlast. Dit betekent dat kan worden geconcludeerd dat een hoge populatiedruk van plaagdieren niet op de locatie van de agrariër of opdrachtgever wordt veroorzaakt, maar dat de bron van overlast zich op aangrenzende percelen c.q. bedrijven bevindt. In dit geval zal de agrariër of opdrachtgever - desgewenst ondersteund door het professionele bedrijf - in contact moeten treden met de eigenaren, huurders, gebruikers van deze aangrenzende percelen en dient men hen te informeren over de overlastsituatie. IPM vergt in deze situatie een gecoördineerde aanpak van de overlast. De overlast wordt bepaald door een drempelwaarde, die door opdrachtgever en opdrachtnemer wordt vastgesteld. Alle bij de overlast betrokken partijen zullen medewerking moeten verlenen aan een gecoördineerde terrein overschrijdende aanpak om de populatiedruk te verlagen. Deze aanpak kan betekenen dat de eigenaar, huurder, gebruiker het professionele bedrijf (of ander professioneel bedrijf) opdracht zal geven om in samenwerking met de andere bij de overlast betrokken partijen de populatiedruk te verlagen. Indien de opdrachtgever geen medewerking verleent aan een gecoördineerde terrein overschrijdende aanpak, dan kan het bevoegd gezag de medewerking hieraan door de opdrachtgever onder bepaalde omstandigheden afdwingen.

Bijlage II – Procesboom professioneel plaagdiermanagementbedrijf

Bijlage III – Procesboom agrarisch bedrijf

Bijlage IV – Voorbeeld werkinstructie professioneel plaagdierbedrijf

Reikwijdte

- Beheersing van ratten- en/of muizenpopulaties ;
- Bedrijven onder wiens verantwoordelijkheid de werkzaamheden op het gebied van beheersing van ratten en/of muizen worden verricht;
- Professionals die in het bezit van een geldig vakbekwaamheidsbewijs en de (nascholing)bijeenkomst hebben gevolgd en het daaraan verbonden examen IPM-Knaagdierbeheersing met goed gevolg heeft doorstaan.

Algemene werkwijze

1. Introductiegesprek met opdrachtgever;
2. Aanleggen van een dossier;
3. Uitvoering risico-inventarisatie;
4. Bepaling van strategie;
5. Opstellen van een plan van aanpak;
6. Uitvoeren van het plan van aanpak;
7. Evaluatie en aanpassing van het plan van aanpak.

Het gecertificeerd bedrijf dient aantoonbaar te voldoen aan deze stappen, waarbij de volgorde vooraf niet vast staat. Beargumenteerd en gedocumenteerd (in dossier) afwijken van de volgorde is toegestaan.

1. Introductiegesprek met opdrachtgever

- Redenen voor uitvoering werkzaamheden ter beheersing van ratten- en/of muizenpopulaties;
- Toelichting op algemene werkwijze;
- Wijzen op belang van samenwerking met opdrachtgever;
- Verlang een opdrachtbevestiging van de opdrachtgever.

2. Aanleggen van een dossier

- Professional is verantwoordelijk;
- Hierin worden alle nadere schriftelijke registraties bijgehouden;
- Registreer (bedrijfs) gegevens van professioneel bedrijf en de opdrachtgever
- Geef op verzoek inzage in het dossier aan de opdrachtgever.

3. Uitvoeren risico-inventarisatie

- Aandachtspunten:
 - Aard, omvang en bron van de ratten- en/of muizenpopulatie (indien aanwezig);
 - Risico's voor mens, dier en milieu;
 - Economische risico's;
 - De (wettelijke) verplichtingen waar aan moet worden voldaan;
 - Risico's t.a.v. verdere uitbreiding en verplaatsing van de ratten- en/of muizenpopulatie;
 - Identificatie van mogelijke (preventieve) maatregelen ter voorkoming van verdere toename of verspreiding van de ratten- en/of muizenpopulatie;
 - Locatie specifieke risico's die zijn verbonden aan het treffen van de maatregelen;
- Leg dit schriftelijk vast in het dossier en verstrek een afschrift aan de opdrachtgever.

4. Bepaling van strategie

- IPM is het uitgangspunt
- Geen ratten- en/of muizenpopulatie = monitoring;
- Geen ratten- en/of muizenpopulatie + dreiging ratten- en/of muizenpopulatie = monitoring + habitat management;
- Wel ratten- en/of muizenpopulatie = monitoring + niet-chemische bestrijding (evt. i.c.m. habitat management);
- Wel ratten- en/of muizenpopulatie + niet-chemische is niet effectief = monitoring + habitat management + niet-chemische bestrijding + chemische bestrijding;
- Wel ratten- en/of muizenpopulatie + noodsituatie = monitoring + habitat management + niet-chemische bestrijding + chemische bestrijding.

5. Opstellen plan van aanpak

- Onderdelen:
 - Risico-inventarisatie;
 - Strategie;
 - Uitvoering van strategie;
 - Tijdschema;
 - Plattegrond;
- Bij geen medewerking van opdrachtgever aan niet-chemische maatregelen, dan geen chemische bestrijding;
- Akkoordverklaring door opdrachtgever;
- Registratie in het dossier.

6. Uitvoeren plan van aanpak

A. Monitoring

- fysieke inspecties gericht op:
 - Uitwerpselen van ratten en/of muizen;
 - Poot- en staartafdrukken van ratten en/of muizen;
 - Knaagschade;
 - De opname van lokaas;
 - Kadavers van dieren;
 - Andere sporen van ratten- en/of muizenactiviteit;
- Bepaal frequentie voor inspectiebezoeken;
- Registreer in inspectierapport tenminste:
 - De naam van de professional;
 - De datum van de inspectie;
 - De naam van de opdrachtgever;
 - De constatering ten aanzien van de punten genoemd in art. 8.2.1 sub a t/m h ;
- Maak geen gebruik van chemisch lokaas of andere chemische bestrijdingsmaatregelen;
- Ruim kadavers van dode knaagdieren en keutels op;
- Leg het inspectierapport vast in het dossier.

B. Habitat management

- Preventieve maatregelen kunnen bestaan uit:
 - Bouwtechnische aanpassingen;
 - Aanpassingen in de groenvoorziening;
 - Reinigingsmaatregelen;
- De professional geeft advies aan de opdrachtgever over de te treffen maatregelen;
- Registratie van opvolging van maatregelen/advies tijdens inspecties.

C. Niet-chemische bestrijding

- Maatregelen kunnen bestaan uit:
 - Mechanische klemmen;
 - Mechanische inloopvallen;
- Houd rekening met risico's verbonden aan de niet-chemische maatregelen;
- Tref voldoende maatregelen gericht op het behalen van snel resultaat, mits economisch aanvaardbaar;
- Beëindig maatregelen bij bereiken van beoogd resultaat of bij geen effect;
- Registreer de getroffen maatregelen in het inspectierapport.

D. Chemische bestrijding

- Inzetten rodenticiden die geregistreerd zijn voor de beheersing van ratten- en/of muizenpopulaties;
- Voorwaarden bij reguliere bestrijding:
 - Uitvoering van monitoring;
 - Potentiële preventieve maatregelen zijn getroffen;
 - Niet-chemische bestrijdingsmaatregelen hebben niet geleid tot een substantiële afname van de ratten- en/of muizenpopulatie;
- Voorwaarden bij noodsituatie:
 - Uitvoering van monitoring
 - Preventieve maatregelen zijn gestart;
 - Naar verwachting van professional zal ratten- en/of muizenpopulatie substantieel toenemen ondanks treffen van niet-chemische bestrijdingsmaatregelen, dan wel dat sprake is van een acute bedreiging voor de volks- en/of diergezondheid, dan wel de aanwezigheid van de ratten- en/of muizenpopulatie leidt tot grote schade;
- Voorwaarden voor toepassen van rodenticiden:
 - Volg wet- en regelgeving;
 - Gebruik alleen in Nederland toegelaten rodenticiden voor het bestrijden van ratten- en/of muizen;
 - Als de toepassing van rodenticiden nodig blijkt te zijn en op basis van voorgaande voorwaarden gebruik in lokaaskisten, lokaaskokers of andere lokaashouders is toegestaan, dan vindt deze plaats in genummerde tamper-resistent lokaaskisten, lokaaskokers of andere lokaashouders. Lokaaskisten, lokaaskokers of andere lokaashouders dienen te zijn afgesloten en waar mogelijk aan de grond of aan andere structuren worden vastgemaakt of verzwaard om te flinke verplaatsing te voorkomen;
 - Werk zorgvuldig bij plaatsing en wegneming van rodenticiden;
 - Pas geen rodenticiden toe in natuurgebieden. Dit is mogelijk op terreinen aangrenzend aan natuurgebieden, mits dit verantwoord wordt geacht op basis van de risico-inventarisatie en op een maximale afstand tot de buitengevel van een gebouw zoals ook bepaald op grond van de risico-inventarisatie;
 - Voorkeur voor rodenticiden in gel- of vaste (blok)vorm;
- Bepaal maximum termijn voor het plaatsen van rodenticiden;
- Afwijken van de termijn is mogelijk, mits gemotiveerd en sprake is van een object met een hoog risico op ratten- en/of muizenactiviteit;
- Verhoog de frequentie van de inspectiebezoeken in overleg met de opdrachtgever;
- Verwijder rodenticiden onmiddellijk nadat ratten- en/of muizenpopulatie is bestreden of nadat de maximum termijn is verlopen;
- Indien bestrijding binnen maximumtermijn niet succesvol is gebleken, dient eerst te worden overgeschakeld op een niet-chemische bestrijding alvorens opnieuw rodenticiden kunnen worden ingezet;
- Registreer de getroffen maatregelen in het inspectierapport en vermeld daarbij:
 - Naam en toelatingsnummer van rodenticide;
 - Etikettering en het veiligheidsinformatieblad;

- Volume dat is ingezet;
- Geconstateerde opname van de rodenticide ten opzichte van de voorgaande inspectie.

7. Evaluatie

- Evalueer de getroffen maatregelen en identificeer mogelijke verbeterpunten;
- Geef de voorkeur aan het treffen van de minst ingrijpende maatregelen (monitoring <-> habitat management <-> niet-chemische bestrijding <-> chemische bestrijding);
- Beoordeel of terrein overschrijdende maatregelen moeten worden getroffen en adviseer de opdrachtgever hierover;
- Adviseer de opdrachtgever over aanpassen plan van aanpak;
- Vraag om akkoordverklaring opdrachtgever voor wijziging plan van aanpak;
- Pas plan van aanpak aan en voer uit.

Bijlage V – Voorbeeld risico-inventarisatie

1. Aandachtspunten omgeving

	Algemeen:
1.0	Is er sprake van een hoog risico voor de volksgezondheid / voedselveiligheid?
1.1	Is er sprake van een hoog risico voor de diergezondheid?
1.2	Is er sprake van een hoog risico voor het openbaar belang (bijv. economisch & sociaal, milieu)?
1.3	Is er een analyse / evaluatie van de historie van de plaagdierproblemen?
1.4	Zijn er voedselbronnen aanwezig, hoe kunnen deze worden afgeschermd / gesaneerd?
1.5	Zijn er schuil- nestelmogelijkheden aanwezig, hoe kunnen deze worden afgeschermd / weggenomen?
1.6	Is er oppervlaktewater, sloot, kanaal in de omgeving aanwezig?
1.7	Is er een object in de buurt met hoog risico op ratten en/of muizenactiviteit, bijv. een vuilverbranding, waterzuivering of composteerbedrijf?
	Soort overlast:
1.8	Overlast van de zwarte en/of bruine rat?
1.9	Overlast van de huismuis, spitsmuis of bosmuis?
1.10	Welke sporen en/of activiteiten van plaagdieren worden er aangetroffen?
1.11	Bevindt de bron van de overlast zich op het terrein van de opdrachtgever of daarbuiten?
1.12	Aanwezigheid van niet-doelwit soorten in de directe omgeving en het risico op (door)vergiftiging?

	Typering omgeving:
1.13	Stedelijk (incl. winkels en/of park)
1.14	Agrarisch (incl. Landelijk)
1.15	Industrie
1.16	Natuurgebied, aangrenzend aan een natuurgebied of open veld

2. Aandachtspunten terrein

	Overweging:
2.0	Is er sprake van begroeiing tegen de gevel?
2.1	Is de gevel vrij van opslag en materialen?
2.2	Is er sprake van een goede hygiëne? Speciaal bij bijzondere punten. O.a. bij de aanwezigheid van vuilcontainers, zwerfvuil, e.d.
2.3	Bestaan er goede procedures omtrent de inrichting van ruimten, zoals het plaatsen van afvalbakken?
2.4	Is het riolerings-, hemelwater-, en afwateringsstelsel intact?
2.5	Zijn er factoren die de kans op aanwezigheid van ratten en/of muizen bevorderen?

3. Aandachtspunten gebouw

	Overweging:
3.0	Zijn de leidingen en doorvoeren goed gedicht?
3.1	Hoe is de kwaliteit van de (rol)deuren? Geen kieren?
3.2	Is er sprake van een 'deurenbeleid'? Het toezicht op het sluiten van deuren.
3.3	Zijn er toegangen door gaten, stootvoegen, dilatatievoegen en ventilatiesystemen?
3.4	Is er sprake van een deugdelijke afsluiting van de wanden?

Bijlage VI – Voorbeeld plan van aanpak

	Onderdelen:
1.0	Risico-inventarisatie
1.1	Strategie
1.2	Uitvoering van strategie
1.3	Tijdschema
1.4	Plattegrond
	Samenwerking en registratie:
2.0	Bij geen medewerking van opdrachtgever aan niet-chemische maatregelen, dan geen chemische bestrijding
2.1	Akkoordverklaring door opdrachtgever
2.2	Per locatie wordt aangegeven wat wordt verstaan onder ‘verhoogde plaagdruk’
2.3	Registratie in het dossier
	Uitvoering:
3.0	Monitoring
3.1	Habitat management
3.2	Niet-chemische bestrijding
3.4	Chemische bestrijding

Bijlage VII – Nadere invulling van ‘om gebouwen en voedselopslagplaatsen’

Inleiding

In de gebruiksvoorschriften van de tweede generatie anticoagulantia (voor professioneel gebruik) voor de bestrijding van knaagdieren wordt onderscheid gemaakt tussen de volgende toepassingsgebieden: ‘in afgesloten ruimten’ en ‘om gebouwen en voedselopslagplaatsen’.

De reikwijdte van de hierboven vermelde toepassingsgebieden is voor meerdere uitleg vatbaar. Er dient onderscheid te worden gemaakt tussen de reikwijdte van de begrippen ‘gebouw’, ‘voedselopslagplaats’ en ‘om gebouwen en voedselopslagplaatsen’. In deze bijlage is een nadere uitwerking opgenomen voor de reikwijdte van deze begrippen.

Gebouw

Er is aangesloten bij de definitie in art. 1, lid 1, sub c, Woningwet: ‘elk bouwwerk, dat een voor mensen toegankelijke overdekte geheel of gedeeltelijk met wanden omsloten ruimte vormt’. In de literatuur en jurisprudentie is nader invulling gegeven aan dit begrip. Een gebouw moet overdekt zijn en bestaan uit tenminste twee wanden. Niet bepalend is of men in een gebouw kan lopen, maar een gebouw moet wel voor de mens toegankelijk zijn (vgl. ABRvS 25 januari 2012, 201106871/1/A1).

Het Ctgb heeft het handboek en deze bijlage inhoudelijk beoordeeld. Er kan vanuit gegaan worden dat het Ctgb dezelfde definitie (en nadere invulling) van een gebouw hanteert.

Voedselopslagplaats

De term ‘voedselopslagplaats’ is niet wettelijk vastgelegd. In het handboek wordt dit geïnterpreteerd als plaatsen waar voor ratten en/of muizen aantrekkelijke voedselbronnen langdurig worden opgeslagen, zoals opslagplaatsen voor veevoer in afgedekte voerkuilen. Overigens wordt er hierbij van uitgegaan dat een voedselopslagplaats niet moet zijn ingericht met het oogmerk om rondom middelen te kunnen plaatsen.

Ook voor het begrip voedselopslagplaats wordt ervan uitgegaan dat het Ctgb de in deze bijlage beschreven definitie hanteert. Vanuit het veld zijn geen signalen ontvangen dat in de praktijk onduidelijkheden bestaan over de verdere invulling van het begrip voedselopslagplaats.

Om gebouwen en voedselopslagplaatsen

Het toepassingsgebied ‘om gebouwen en voedselopslagplaatsen’ biedt ruimte voor het aanhouden van een zekere afstand tot een gebouw (of voedselopslagplaats) voor het plaatsen van de middelen. Door het Ctgb en in het handboek is geen maximale afstand gedefinieerd.

Uit de door het Ctgb gestelde (minimum)criteria voor buitengebruik van rodenticiden blijkt dat moet worden voorkomen dat de middelen in open veld worden toegepast. De reden hiervoor is onder meer dat in deze gebieden een hoog risico bestaat op doorvergiftiging van niet-doelsoorten.

In het handboek is opgenomen dat het professionele bedrijf op basis van de uitgevoerde risico-inventarisatie bepaalt op welke (maximale) afstand de middelen worden geplaatst. In de toelichting op het handboek is opgenomen dat de aanwezigheid van de bron van de ratten- en/of muizenpopulatie op afstand van het gebouwen een argument is voor het aanhouden van een grotere afstand tot het gebouw. Afvalverwerkingsbedrijven en waterzuiveringsinstallaties worden als voorbeeld genoemd.

Het is van belang dat overeenstemming bestaat over de situaties waarin de middelen op een relatief grotere afstand tot gebouwen worden geplaatst. Het uitgangspunt moet zijn dat rodenticiden worden geplaatst waar de effectiviteit van de bronbestrijding het hoogst is en de bestrijdingsduur (en dus de inzet van het vergiftigd lokaas of foam) zo kort mogelijk is. Er mogen echter geen rodenticiden worden geplaatst in open veld vanwege het risico op doorvergiftiging van niet-doelsoorten.

Op het terrein (van de opdrachtgever of van de agrariër) kan de professional variëren in een grotere afstand tot het gebouw. Vanwege het risico op doorvergiftiging dient terughoudend te worden omgegaan met de plaatsing van rodenticiden op relatief grotere afstanden van gebouwen wanneer dit de effectiviteit van de inzet van de rodenticiden maar beperkt verbetert. Dit geldt met name in het geval van (agrarische) bedrijven grenzend aan landelijke gebieden. De aanwezigheid van de bron van de overlast op enige afstand tot het gebouw en een groot risico op toename van de overlast zijn factoren die een grotere afstand tot het gebouw rechtvaardigen bij dit type bedrijven. Indien de bron van de overlast buiten het terrein (van de opdrachtgever of van de agrariër) ligt, dan zal conform art. 9.5 en 9.6 van het certificatieschema samenwerking moeten worden gezocht met de bij de overlast betrokken partijen.

Conclusie

De reikwijdte van de toepassingsgebieden 'in gebouwen' en 'om gebouwen en voedselopslagplaatsen' van tweede generatie anticoagulantia is voor interpretatie vatbaar. De nadere invulling die deze bijlage geeft aan de reikwijdte is geaccordeerd door het Ctgb en wordt ook gehanteerd door de Inspectie voor Leefomgeving en Transport (ILT).

Bijlage VIII – Ctgb voorwaarden integraal IPM systeem voor knaagdierbeheersing

Het Ctgb heeft besloten tot invoering van het integraal IPM systeem en daarbij op 28 november 2018 de volgende voorwaarden voor dit systeem vastgesteld:

Voorwaarden voor integraal IPM systeem knaagdierbeheersing

1. Iedereen die biociden wil gebruiken die vallen onder het integrale IPM-systeem, moet een degelijke kennis hebben van alle maatregelen die nodig zijn om het gebruik van die biociden tot een minimum te beperken. Die kennis is geëxamineerd door een van de erkende examen instituten. Tevens is een certificering op bedrijfsniveau vereist om deze biociden te mogen inzetten.
2. Het integrale IPM-systeem voor knaagdierbeheersing zal beschreven worden in een handboek. Dit handboek is de basis voor opleiding, examinering en het certificatieschema.
3. Het handboek dient zo te worden vorm gegeven dat nieuwe stoffen (ook niet- anticoagulantia) waarvan de middelen worden toegelaten onder artikel 19(5) eenvoudig aan het systeem kunnen worden toegevoegd zonder dat dit een volledige herziening van het handboek noodzakelijk maakt. De stoffen waarvoor het integrale IPM-systeem geldt worden 'de aangewezen stoffen' genoemd. Het Ctgb stelt vast welke stoffen dit zijn.
4. Op 1 november 2018 zijn de aangewezen stoffen: brodifacoum, bromadiolon, chloorfacinon, coumatetralyl, difenacum, difethialon en flocoumafen.
5. Het integrale IPM-systeem is bedoeld om de inzet van biociden op basis van de aangewezen stoffen bij de beheersing van ratten- en muizenpopulaties te minimaliseren. De reden is dat het hier gaat om biociden die niet voldoen aan de voorwaarden voor toelating (zoals: persistentie, doorvergiftiging), maar die desondanks toch worden toegelaten vanwege maatschappelijke noodzaak om over deze biociden te beschikken voor de beheersing van knaagdieren. Of het IPM-systeem gevolgd moet worden staat aangegeven in het gebruiksvoorschrift van het betreffende rodenticide.
6. Bij het opstellen van het handboek zullen de praktijkervaringen van de afgelopen jaren met opleiding en examinering en uit audits meegenomen worden. Organisaties met deskundigheid op dit vlak, zoals het KAD, de opleidingsinstituten, auditors en de inspecties dienen daarom betrokken te worden bij het opstellen van de tekst van het handboek.
7. De deskundigheid van de plaagdierbeheerser staat centraal in het gecertificeerde IPM-systeem. Het Ctgb houdt hier rekening mee bij het vaststellen van eisen voor beperking van het gebruik, opgenomen in de SPC van de biociden op basis van de aangewezen stoffen.
8. De opgelegde restricties aan de professionele beheersers zijn handhaafbaar. Omdat de effectiviteit van een curatieve inzet van de biociden op basis van de aangewezen stoffen grotendeels gebaseerd is op de deskundigheid van de plaagdierbeheerser, is het noodzakelijk dat de inzet van deze biociden en de onderbouwing hiervan op essentiële punten door de certificerende instantie en de inspectiediensten kan worden gehandhaafd.
9. Allen die beroepsmatig gebruik maken van biociden op basis van aangewezen stoffen, hebben een gedegen opleiding gevolgd op het punt van minimalisering van gebruik van deze biociden. De exameneisen dienen zodanig te zijn dat getoetst wordt dat degene die knaagdieren wil bestrijden met biociden op basis van aangewezen stoffen, volledig op de hoogte is van de werkwijze die volgens het certificatieschema, dat is gebaseerd op dit handboek, moet worden gevolgd.
10. De inzet van chemische middelen mag nooit preventief of continu zijn. Ze mag uitsluitend plaatsvinden tijdens bestrijdingsacties bij verhoogde plaagdruk (curatieve inzet). In het 'plan van aanpak voor beheersing' staat per locatie wat wordt verstaan onder 'verhoogde plaagdruk'.

11. De inzet van de biociden op basis van de aangewezen stoffen is alleen toegestaan als het niet mogelijk blijkt om met niet-chemische methoden de 'verhoogde plaagdruk' weg te nemen.
12. Inzetten van de biociden op basis van de aangewezen stoffen mag niet in open veld. Indien buitengebruik noodzakelijk is, worden de biociden op basis van de aangewezen stoffen slechts toegepast in en rondom gebouwen of voedselopslagplaatsen.
13. De beheersing is brongericht. Als de bron van de plaag buiten het terrein ligt, en deze niet rechtstreeks kan worden aangepakt dienen er aanvullende maatregelen te worden getroffen in de vorm van overleg en afspraken met burens, gemeente en inspectiediensten. Er mag geen langdurige bestrijding met de biociden op basis van de aangewezen stoffen plaatsvinden omdat de bron niet kan worden aangepakt.
Situaties waar terrein overstijgende maatregelen nodig kunnen zijn, zijn bijvoorbeeld gebieden waar een hogere plaagdruk regelmatig voorkomt, zoals haventerreinen en afvalverwerkingsbedrijven. Daarnaast kan ook worden gedacht aan woongebieden waar overmatig vogels worden gevoerd of afval/etensresten worden gedumpt (stedelijke gebieden) of nabijgelegen hobbyboeren die geen maatregelen treffen. Hierbij is identificatie en registratie van brongebieden noodzakelijk en is een regionale samenwerking gewenst om de inzet van biociden op basis van aangewezen stoffen te minimaliseren. Daarbij dienen alle betrokken partijen hun verantwoordelijkheid te nemen.
14. Het handboek geeft de professionele beheerser een beslisboom waarmee deze bepaalt of inzet van biociden op basis van de aangewezen stoffen echt noodzakelijk is. De criteria wanneer overgegaan kan worden op het gebruik van deze biociden dienen helder en verifieerbaar te zijn.
15. Het bestrijdingsplan bevat een risico-inventarisatie. Er dient bij de risico-inventarisatie en bij de monitoring specifieke aandacht te worden besteed aan risico's voor mensen, huisdieren, vee en wilde dieren. Bijzondere aandacht moet daarbij uit te gaan naar het risico op primaire en secundaire doorvergiftiging van niet-doelwitsoorten. Hierbij kan gedacht worden aan inventarisatie van de soorten en aantallen niet-doelwitsoorten in de directe omgeving en het risico op (door)vergiftiging bij deze soorten. Ook het voorkomen van verspilling naar het milieu en het opruimen van resten verdient extra aandacht, inclusief het opruimen van keutels en kadavers.
16. De keuze voor de inzet van biociden op basis van de aangewezen stoffen dient te worden onderbouwd en geregistreerd in het plan van aanpak voor de beheersing.
17. Bestrijdingsacties worden door de plaagdierbeheerser in het plan van aanpak voor beheersing genoteerd en de resultaten van elke bestrijdingsactie worden geëvalueerd zodat er lessen getrokken kunnen worden uit succesvolle en niet succesvolle bestrijdingsacties.
18. Preventieve maatregelen tussen curatieve periodes worden door de plaagdierbeheerser in het plan van aanpak voor beheersing genoteerd en de resultaten worden geëvalueerd zodat er lering getrokken wordt uit succesvolle en niet succesvolle maatregelen. Indien preventieve maatregelen niet (meer) voldoende blijken worden deze waar mogelijk aangevuld.
19. Kennisuitwisseling tussen professionele plaagdierbeheersers wordt gefaciliteerd door de brancheorganisaties of opleidingsinstituten.
20. Samenwerking tussen opdrachtgever en professionele beheerser: om niet-chemische methodieken effectief te kunnen inzetten, is het essentieel dat de plaagdierbeheerser intensief samenwerkt met de opdrachtgever. Opdrachtgever en opdrachtnemer ondertekenen een overeenkomst waarin is aangegeven welke maatregelen er noodzakelijk zijn om middels het IPM plan van aanpak een plaag te voorkomen of te bestrijden. Indien de opdrachtgever onvoldoende medewerking geeft om noodzakelijke maatregelen te nemen, dan zal de professionele beheerser geen biociden op basis van de aangewezen stoffen mogen inzetten totdat de opdrachtgever overgaat tot medewerking. De professionele beheerser maakt hiervan melding in de voor een audit beschikbare rapportage'.
21. Informatie over verminderde werking en mogelijke resistentie in ratten en muizen tegen aangewezen stoffen wordt door de plaagdierbeheerser verzameld. Ze geven dit door aan de toelatingshouder van deze middelen. De toelatingshouder is verplicht in het kader van artikel 47 BPR om deze informatie door te geven aan het Ctgb en ECHA.